

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob no-
deljah Din 1.—

TABOR* iznaja vsak dan
nodelje in praznikov, ob
da umom naslednjega dne
mesečno po pošti D 10—
zmesito D 13—, dostavljen na
D 11—, na izkaznice D 10—
Inserati po dogovoru.

Naroda se pri upravi TABORA*,
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob no-
deljah Din 1.—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, drugo. Tele-
fon št. 24. BHS poštnoštevilni za-
kazni št. 11.787.

Na naročila brez denarja ne
vzira. — Rokopis se ne vrača.

TABOR

Leto: III.

Maribor, nedelja 20. avgusta 1922.

Številka: 187.

Marijanske Lazne.

Naš kralj in kraljica sta dospela v Marijanske Lazne na Češkem, kamor dopotuje prihodnje dni tudi ministrski predsednik Pašić z zunanjim ministrom Nincićem. Iz Caprija se vrača prezydent češkoslovaške republike Masaryk, ki se namerava v spremstvu ministrskega predsednika in zunanjega ministra RČS dr. Beneša ustaviti v Marijanskih Laznih. Sestanek je bil dogovorjen že pred več tedni. Ministrski predsednik Pašić se je že odpravil na pot v Prago, ali v zadnjem trenutku so se dispozicije spremenile, ker je kralj in kraljica želeli, da bi se državniški sestaneke izvršil v večjem stilu. Kralj in kraljica sta sklenila, da napravita pri svojo inozemsko pot v državo, ki je izmed vseh držav na svetu najbližja po simpatijah in političnih interesih. Češkoslovaško nas večeje prav bratske vezi, družji nas ozko sorodstvo obeh narodov, ki se je preizkusilo v preteklih in polpreteklih dneh, ko je šlo velikemu delu jugoslov. naroda in vsem očhom in Slovkom za svobodo in bodočnost. Takrat, ko je revolucijski vihar razdeljal Rusijo, ko so se bolgarski Slovani z nosramnim cinizmom borili na strani najneizprosnejših sovražnikov Slovanstva, so češkoslovaški kljub svojem težkemu položaju na zunanji in znotraj podpirali našo stvar z isto iskrenostjo kakor svojo lastno. Takoj po osvoboditvi sta obe državi spoznali, kako ozko sta navezani druga na drugo in sta nastopali solidarno tako pred nasprotniki kakor pred zavezniki. To pristrčno razmerje je prišlo do formalnega izraza v vojaški konvenciji, v pogodbi glede veljavnosti mirovnih pogodb in še prav posebno v Mali antanti, h kateri je pristopila tudi Rumunija in s katero stoji v najboljših odnosih tretja slovanska država Poljska. Krona temu bratskemu sporazumu bo sestanek v Marijanskih Laznih, ki mu prisostvujejo oba vladarja in legitimni zastopniki ljudstva, to je vodilni člani parlamentarnih vlad. Po zadnjih vesteh se bo sestanek razširil na konferenco Male antante, ki se pa ne bo omejila zgolj na vprašanja medsebojnega razmerja in enotnega nastopa v mednarodni politiki, temveč bo pretresala tudi najaktuelsejša gospodarska in finančna vprašanja. Obstaja možnost, da se bo med tem izvršila rekonstrukcija češkoslovaške vlade, ki bo le še bolj ojačila stališče Češkoslovaške.

Marijanske Lazne bodo velikega pomena za bodočo mednarodno politiko naše države, bodo pa tudi zapustile globoko sled v našem notranjem državnem življenju. Ravno kar končani londonski sestanek je pokazal, da se politika velikih držav nahaja v težki, skoraj brezupni krizi. Genova, Haag in London niso prinesli nobenega olajkovanja mednarodne situacije. Ozračje povelje Evrope je napeto in soparno. Nikjer ni zaupanja v boljše dni, ni zdrave razsodnosti in ni jasnosti, ki je treba storiti. Male države, kakor sta Jugoslavija in Češkoslovaška, se ne smejo udajati slepi veri v moč zmagovalcev, marveč se morajo tako ojačiti, da bodo lahko mirno zrle v bodočnost, pa naj se splošne razmere v Evropi sučejo na levo ali na desno. Preverjeni smo, da bo v Marijanskih Laznih dosežen tako jasen in trden sporazum, o kakršnem velike države ne sanjajo. Res je, da obstajajo tudi med državami Male antante razlike v presojanju nekaterih političnih vprašanj, toda te razlike niso niti izdaleč tako težke, da bi odtehtale nedvomno in na dlani ležeče skupne interese. V ruskem vprašanju, ki je zapadnim državam glavni kamen

Nova kriza Velike Antante.

Pariz, 19. avgusta (Izvr.) Zastopnik „New York Herald“ je imel razgovor z nekim visokim državnikom, ki je izjavil, da bo smatrala Anglija samostojno postopanje Francije napram Nemčiji za neprijateljsko ravnanje, ki bi avtomatično ukinilo antanto. Najodličnejši strokovnjaki finančnega in bančnega sveta so opozorili vlado, da bi vsaka nasilna akcija Francije povzročila nedogledno finančno katastrofo v vsej Evropi. Lloyd George je obljubil, da bo to svarilo dosledno upošteval. Izjavil je v slučaju, da bi sklenil francoski parlament prisilne mere napram Nemčiji, nemudoma sklical angleški parlament, da sklepa o protukriepih za odvračitev te katastrofe.

London, 18. avgusta (Izvr.) Večerni listi prinašajo dolge članke, v katerih svare Francijo pred nasilnimi koraki napram Nemčiji. Ponavljajoč besede nemškega državnega kancelarja dr. Wirt-

tha: „Najprej kruha za ljudstvo, potem reparacije.“ opozarjajo na nezalisan padec nemške marke in stalno naraščanje cen v Nemčiji. „Pall Mall Globe“ piše, nasilstvo bo povzročilo samo moralni in gospodarski polom Nemčije, čemur bo sledil izbruh boljševizma in novo vojno stanje v vsej Evropi.

„Daily Express“ piše: Francija sama ni zmožna, da bi izvedla gospodarske kazenske odredbe napram Nemčiji, ne da bi pri tem kršila mirovne pogodbe.

„Westminster Gazette“ izjavlja: Poincaré ne more izvesti svojih načrtov, ki se upirajo na mirovne pogodbe, ne da bi le te prej ne uničil.

„Times“ upa in pričakuje, da francoska vlada ne bo storila nobenega sklepa, ki bi se ne dal več popraviti in ki bi imel resne posledice v medsebojnih odnosih zaveznikov.

Rešitev invalidskega vprašanja.

Beograd, 19. avgusta (Izvr.) Večera se je vršila v ministrstvu za socialno politiko konferenca z delegati invalidskega združenja. Na konferenci je minister za socialno politiko dr. Zerjav razložil svoje načrte in konkretne predloge za rešitev tega vedno bolj perečega vprašanja. Delegati so se s predlogi

ministra popolnoma strinjali, vsled česar bo v najkrajšem času izdelan in sprejet invalidski zakon. Predlogi vsebujejo dolžbe, da dobe za delo sposobni invalidi potrebni obratni kapital, da lahko odprejo svoje lastne delavnice, za delo nezmožne pa predvideva zakon primerno oskrbo.

Francija in ameriški vojni dolгови.

Pariz, 18. avgusta. (Izvirno). Listi poročajo iz Washingtona: Francoski zastopnik pri pogajanjih glede vojnih dolgov Parmentier je obiskal tajnika zakladnega urada Mellona ter ga obvestil da ga je vlada o poklicala.

Washington 18. avgusta. (Izvirno). Parmentier bo nemudoma odpotoval v Pariz, da obvesti francosko vlado o naziranju ameriške komisije za konsolidacijo vojnih dolgov. Tekom septembra se potem zopet vrne z novimi instrukcijami v Washington.

STRELA ZADELA V VOZ MUNICIJE.

Budimpešta, 18. avgusta. (Izvirno). Ob priliki nočne vojaške vaje v Szegleou je udarila strela v municijski voz, vsled česar je municija eksplodirala. V bližini stoječi trije častniki in nek častniški namestnik so bili na mestu ubiti in raztrgani na kosce, več drugih pa je bilo težko in lahko ranjenih.

SKAVKA KOVINSKIH DELAVCEV V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 18. avgusta. (Izvirno). Kovinski delavci so zahtevali zvišanje mezde. Ker so podjetniki privolili samo v 25 odst. zvišanje, delavci pa zahtevajo 100 odst., so stopili delavci danes v vseh večjih podjetjih v stavko. Vodstvo stavke je izdalo na vse delavstvo proglas, v katerem pozivljajo tudi druge delavce, naj se pridružijo stavkujočim.

IZ REVOLUCIONARNE IRSKE.

Dubtin, 18. avgusta. (Izvirno). Vladne čete so danes zasedle mesto Liffen in Rathmore, ki sta bili dosedaj v rokah upornikov.

NOV PREDSEDNIK MADŽARSKEGA PARLAMENTA.

Budimpešta, 18. avgusta. (Izvirno). Narodna skupščina je izvolila na današnji seji dosedanjega podpredseonika Bela Szilkovszkyja za predsednika skupščine.

SESTANEK KRALJA ALEKSANDRA Z MASARYKOM.

Praga, 18. avgusta (Izvr.) Jugo-

slovenski kralj Aleksander se je včeraj sestal s predsednikom češkoslovaške republike dr. Masarykom in rumunskim poslanikom. Češka javnost pričakuje dohod ministrskega predsednika Pašica.

RAZBURJENJE V PREKMURJU RADI MADŽARSKIH VESTI.

Beograd, 18. avgusta. (Izvr.) Kakor se poroča iz Prekmurja, vlada tam veliko razburjenje, ker se z madžarske strani širijo vesti, da pripade del Prekmurja Madžarski. Ljudstvo je sklenilo, da se v tem slučaju upre z orožjem madžarskim oblastim.

BORZA.

Zagreb, 19. avgusta. (Izvirno). Izvenborzni kurzi. Dunaj 0.46—0.47. Berlin 28—31. Budimpešta 22. Italija 1600. London 1600. Newyork 348. Pariz 23.20. Praga 1070—1090. Curih 67. dolarji 340.

Curih, 19. avgusta. (Izvirno). Predborza.) Berlin 0.33, Newyork 524½, London 23.49. Pariz 41.57. Italija 23.65. Praga 15.50. Varšava 0.07. Dunaj 0.33. Zagreb 1.50. Bukarešta 2.90. Dunaj 0.00 pet osmink. žig. krone 0.0075.

Zagreb, 18. avg. (Izvr.) Sklepni kurzi. Dunaj 0.40 do 0.48. Berlin 0.30 do 0.32. Budimpešta 20.80. Milan 15.80 do 15.94. London 15.60. Newyork 346. Pariz 27.60 do 27.80. Praga 988 do 990. Curih 66. dolarji 366.

Curih, 18. avgusta. (Izvr.) Sklepni kurzi. Berlin 0.46½, Newyork 524.16. London 23.53. Pariz 42.—. Italija 23.93. Praga 14.85. Budimpešta 0.33½. Zagreb 1.52½. Bukarešta 3.—. Varšava 0.07. Dunaj 0.00½, žigosane krone 0.0075.

spodtike, so se pokazale med jugoslovenskim, češkoslovaškim, rumunskim in poljskim stališčem izvestne razlike, ki jih povzroča neposredni ali posredni interes na Rusiji. Češkoslovaška in Jugoslavija nimata geografskega stika z Rusijo, nimata tudi nikakih teritorialnih interesov na ruskem ozemlju, zato je njuno razmerje do sedanje Rusije dokaj nevtrarno. Ker je pa Češkoslovaška industrijska dežela, je njen interes na obnovi Rusije znatno aktivnejši kakor naš. Odtod nijanse v naziranjih o ruskem problemu. Pri nas je vrgla utež na tehnično tudi še ožja zveza z Rumunijo, državo, ki ne more biti niti s sedanjo niti s kako bodočo rusko vlado v tako čistih odnosih kakor katera druga neprizadeta država. Rumunija je namreč anektirala rusko Besarabijo. V Rumuniji podobnem položaju se nahaja Poljska. To so precej ostre razlike, vendar pa se dajo uglediti in omiliti; popoln sporazum je ne le mogoč, marveč tudi verjeten. Napram sedanji fazi ruskega političnega problema ostanejo zavezniške države nevtralne sodelovale pa bodo pri obnovi Rusije le v slučaju, če Rusija sama najde zadovoljivo obliko, ki bo v skladu z mirovnimi konsolidacijskimi težnjami naših držav. Tudi napram reparacijskemu vprašanju Nemčije zamore biti politika Male antante enotna in izrazita. V vprašanju pacifikacije so naše države odločno za mirovno politiko, ker imajo že po svoji geografski legi največji interes na tem, da se odvrne od Evrope vsak vojni vihar, ki bi pač najbolj prizadel male narode.

Popolnoma naravno pa je, da bodo naše države odločno na strani velikih zaveznikov tam, kjer bo treba braniti načela in temeljne točke mirovnih pogodb. V tem oziru ni kompromisa, ker bi bil tak kompromis izdajstvo lastnih interesov. Potreba aliance za obrambo po mirovnih pogodbah ustvarjenega stanja bi bila tudi najmočnejša vez med državami Male antante, če bi ne bilo še globljih in intimejših vezi.

Po Marijanskih Laznih ne bo zavladal v naši zunanji politiki popolnoma nov kurz, ker je — nemogoč. Utrjen pa bo dosedanj kurz in hkratu izpopolnjen, dovršen. Naše države ne morejo biti germanofilske, ker jim Nemčija ne more nuditi onih garancij, ki jih daje utrditev po mirovni pogodbi ustvarjenega stanja, in ker bi to bilo popolnoma v protislovju z dosedanjim politiko. Še manj se seve lahko oklenejo boljševiške Rusije, kakor predlagajo nekateri naivni uvodničarji. To bi pomenilo akceptirati komunizem in revolucijske metode mesto pozitivnega konsolidacijskega programa. Kaj več kakor strašni vzgled svojega razkroja in kaosa nam sedanja Rusija ne more nuditi.

V naši notranji politiki bodo Marijanske Lazne nov korak k konsolidaciji. Morda se posreči vzpostaviti valutno zvezo, kakor jo je predlagal češki finančni strokovnjak dr. Rašin, ki je baje designiran za bodočega finančnega ministra RČS. Vzpostavitev ozke ekonomske kooperacije med obema državama bi bila za naš gospodarski napredek velikanske važnosti. V političnem oziru bo izpodbita trditev, da se pri nas vodi reakcijski kurz, in če bi tudi obsojala taka razpoloženja, jih bo ozka zveza z napredno Masarykovo demokracijo izločila. Pri nas ni mesta niti za politično niti za socialno reakcijo, kaj kor tudi ni mesta za fanatično revolucionarstvo komunistov ali za nezrela eksperimente političnega parvenitja in idejnega verižnika Stjepana Radića. V okvirju zdrave evolucije in treznega vpoštevanja dejanskih razmer pa se naj razvijajo vsa pozitivna stremjenja in država naj na širok, istinito demokratični način zadovolji vse ljudske

težnje, ki so vzrastle iz tal resničnega življenja, ne pa iz glav enostranskih doktrinarjev in častihlepnih demagogov.

Kulturni boj v Bolgariji.

Ze tri mesece je zaprta univerza v Sofiji. Profesorji stavkajo in večina dijakov, ki se čuti solidarne s profesorji, se je razkropila po tujih univerzah. Samo v Avstriji in Nemčiji je vpisanih 6000 do 7000 bolgarskih visokošolcev.

Veliki zapadni listi posvečajo posebno pozornost tej nenavadni stavki v jugovzhodnem kotu Evrope. Vzroki so splošno znani. Vlada je agrarna. Stambulijski je je navzel nekakih agrarno-socialističnih idej, kakor jih je v Ameriki zastopal znani H. George. Uvedel je razne reforme, izpremenil zakonodajno in podredil vse državno življenje interesom kmečkega razreda. Pravijo, da je hotel s svojimi socialnimi reformami, zlasti pa z uvedbo prisilnega dela obvarovati Bolgarijo pred boljševizmom, ki se je prvo leto po prevratu nevarno razširil. Njegova opora so kmečki poslanci. Kmete je pridobil popolnoma na svojo stran, ker jim je obljubljal reči, ki so nedvomno vabljive. Vedel je napeljati kmečko samoljubnost na svoj strankarski mlin.

O Stambulijskem zlasti pa o njegovih reformah, se mnenja zelo križajo. Eni ga predstavljajo kot skrajno pristranskega diktatorja, drugi ga povzdigujejo v nebesa kot rešitelja Bolgarije. Objektiven opazovalec bo priznal Stambulijskemu značaj resnega in zmognega politika, ki skuša uveljaviti kar največ točk svojega programa. Vrednost njegovih idej pa je seve problematična. Res je, da je Bolgarija pod sedanjim režimom srečno prebila najtežje krize in da kaže na raznih poljih zadovoljiv napredek. Toda Stambulijski ima veliko napako, ki jo opazamo pri vseh ljudeh, ki so brez temeljite priprave dospeli na odločilna mesta: Ne pozna avtokritike, smatra, da ima on sam prav, zato si pa prisvaja vedno in povsod prvo besedo. Njegov značaj spominja nekoliko na stare državniške tipe iz časov prosvetljenega absolutizma. Tak državnik se lahko uveljavlja le v Bolgariji, kjer se že čuti vpliv vzhodne kulture in katere gospodarska struktura je še dokaj enostavna. Bolgarija ima na zunaj težki položaj, na notraj pa mnogo nujnih nalog, zato vladna oblast zahteva moža brezobzirnih metod. Tak skuša biti Stambulijski. Da bi ne bil od nikogar odvisen, je izključil inteligenčne sloje in jih oropal pravic, ki jih imajo v vsaki državi, ki se naslanja na temelje evropske civilizacije. Daljna konsekvence njegovega reformizma je podreditev kulturnega življenja političnim smernicam. Država je izraz socialnega in nacionalnega življenja, zato ji gre odločujoča oblast v vseh vprašanih javnega interesa. Temeljni vodilni sloj države je kmet. Interesi drugih slojev

Prof. S. Reich:

Vtisi iz izleta slovenskih abiturientov v Srbijo.

Pokrajina ob progi je popolnoma silčna naši. Kraj železnice se vije Ti-mok, znan nam že iz svetovne vojne po glavni timoški diviziji. Vodovje je tu vse kalno, blatno. Mi, ki smo vajeni čiste in bistre Save, Savinje ali Drave, se nismo mogli prav navdušiti, da bise šli hladit v to blato.

Tu pa tam smo videli po njivah — mlatilnice na paro ali bencin. Ni toraj srbski seljak tako nekulturn in nazadnjaški, kakor se le premnogokrat domneva pri nas. Oj, kolik je razloček v tem oziru med Srbijo in Bosno. V neposredni bližini Sarajeva sem videl še po vojni vršiti (mlatiti) s konji ali voli, v Hercegovini orati z lesenim plugom in vlačiti s skupaj zvezanimi ter s kamenjem obloženimi vejami, gnoj pa spravljati na njive v vrečah na konjih. V Srbiji je torej kmet zelo napreden v Bosni pa čudovito konservativen in absolutno nezaupljiv proti novotarijam.

Proti večeru smo prispeli v Zaječar, sprejeti seveda zopet ljubeznjivo in ravno tako pozdravljeni. Treba je zopet in zopet odgovarjati. Naša mladina je bila že v veliki zadregi, ker se

naj se tedaj podrede interesom sloja, ki vzdržuje državo. Ker je kultura v javnem interesu, mora biti prikrojena tako, da je v skladu s interesom države. To je po prijki miselno ogródje, v katerem tjiči Stambulijskijev sociološki reformizem. Tu sta se srečala politik in kulturni delavec. Subjektivno življenjsko naziranje politika je prišlo navzkriž z objektivnim iskanjem resnice znanstvenika. Politik stavi tezo: Znanost se mora podrediti interesom neposrednega, to je socialnega življenja. Znanost naj služi državi in njenim potrebam. Znanstvenik zastopa tezo: Znanost je popolnoma svobodna in ne sme biti odvisna od nobenih političnih, verskih ali kakih drugih tendenc. Kakor hitro postane odvisna, se mora odločiti vprašanje: kateri interes je važnejši? Naravno je, da odločuje močnejši in neposrednejši interes in znanost se kmalu izpremeni v dekle, ki mora storiti to, kar ji ukazuje njena gospodarica.

To so idejni vzroki borbe med bolgarsko vlado in bolgarskimi znanstveniki, ki se zbirajo okrog sofijske univerze. Ta konflikt pa ni nič drugega kakor začetek kulturnega boja, kakršnih pozna zgodovina že dolgo vrsto. V Bolgariji agrarni socializem, v Rusiji komunistični boljševizem, na Madžarskem fevdalni konzervativizem itd. — prevzemajo vlogo onih idej, ki so v prejšnjih stoletjih obvladale javni interes in terorizirale svobodo mišljenja. Z isto kulturno tendenco se je nekoč uveljavljala katolicizem in se še skuša uveljavljati, hoteč si podrediti socialno, državno in zasebno življenje, usmeriti toke človeškega mišljenja in hotenja po svojih smernicah ter uporabiti človeško energijo za ustvarjanje teokratične države na zemlji, ki bi izpolnila evangeljske besede o enem hlevu in enem pastirju.

Opozorili smo na ta pojav v bolgarskem javnem življenju z drugega stališča, kakor se navadno razpravlja o njem. V njem vidimo iste vzroke in posledice kakor v diktaturi ruskih boljševikov, ki so si podredili ne le vse politično in gospodarsko življenje, marveč tudi vpliv na vzgojo in na mišljenje. Znova se začne boj za svobodo mišljenja, zato pa se nič ne čudimo, če se klerikalizem ogreva za bolgarske in boljševiške metode. Les extremes se touchent!

Brezpravnost Nemcev v Jugoslaviji.

„Cillier Zeitung“: Die alte Geschichte mit den Repräsentanten 6. 8. 22, St. 63 in Unsere vielgenannten Rechte 13. 8. 22, St. 65.

Kaj sme vsak državljani, ne glede na mirovne pogodbe, po človeški zdravi pameti zahtevati od svoje države? Gre seveda za manjšine!

Enakopravnost v vsakem oziru! Z Nemci pri nas se ne sme drugače postopati, nego z Jugoslavlani. Imeti morajo svoje šole, oni smejo voliti in vo-

je izžerpala v govornih; povsod treba govoriti po večkrat povsod povedati kaj novega seveda, da se ne blamiraš pred lastnimi tovariši. Kljub vsem napotom se je moralo tu pa tam zgoditi, da je govorniku obtičal voz, ko bi moral najkrepkeje voziti. Slovenci pač nismo rojeni govorniki, boljši so Srbi, še boljši menda Hrvati.

Pot iz štacije se je silno vlekla — to smo sicer opazili v vseh mestih, da imajo kolodvori daleč zunaj — saj smo bili zelo utrujeni; le sreča, da nam ni bilo treba nositi prtljage, sicer bi omagali; a naši gostitelji mislijo na vse. Velika množica nas je spremljala skozi lepo razsvetljene ulice, tudi trgovine so bile odprte in razsvetljene — nam v čast. Med pokanjem raket, vzklikanjem in sviranjem glazbe smo prišli v vojašnico, kjer so nas Zaječarci na vrtu lepo pogostili. Okrepčani smo se vlegli k počitku, potem ko smo se še to in ono porazgovorili z našimi ožji mi rojaki, ki služijo tu vojake. Zadolžni so eni bolj drugi manj, kakor je pač kateri že z doma bolj ali manj razvajan in kakor je katerega vojna in povojna doba bolj ali manj pokvarila. Komandant mi je potožil, da naši fantje silno radi — pijejo; so pač žalibog z doma tako vajeni, med tem ko je med srbskim seljaštvom popivanje in pijanje čevanje sramota.

ljeni biti, smejo imeti svoja društva, zanje morajo biti veljavni državni zakoni ravnotako kot za druge. Pri sodniji se smejo posluževati svojega jezika, ako so bili napadeni z besedo ali dejanskim, morajo dobiti zadoščenje itd., imeti morajo najprimitivnejše državljanske pravice.

Po „Cillier Zeitung“ imajo vse to koroški Slovenci, nimajo pa tega Nemci pri nas! Posebej še povdarja razloček. Koroški Slovenci imajo politično društvo — Nemci ne, koroški Slovenci imajo v slovenskih občinah svoje zastopnike — Nemci niti v nemškem Kočevju ne! Res je! Koroški Slovenci so si vkljub terorju in nekorektnem postopanju oblasti pri volitvah priborili 2 poslance v deželni zbor in ohranili par občin v svojih rokah. To ni bilo prostovoljno dano, vse se je moralo kljub „enakopravnosti“ šele priboriti. Imajo tudi svoje „Politično in gospodarsko društvo“ v Celovcu, ki obstoja že za časa stare Avstrije. Svojega sedeža ni imelo nikoli v tujem ozemlju, kakor razpuščena nemška bojna in obrambna društva! To je vse — drugega nimajo. Zakaj Nemci pri nas dosedaj niso volili, je bilo že nešteto krat pojasnjeno.

Sedaj si pa dovolimo nekaj primerov in zgledov:

Na slovenskem ozemlju na Koroškem ni niti 1 slovenskega razreda, četudi so na Koroškem Slovenci kompaktno naseljeni. Nemci imajo pri nas 54 razredov ljudske šole, 10 razredov meščanske šole in nekaj razredov srednje šole. O nemških šolah po Vojvodni niti ne govorimo! Nemščina se poučuje obvezno na vseh srednjih šolah in učiteljskih v Sloveniji in na ljudskih šolah v Mariboru v 21 razredih.

Naravnost nečuvna kršitev mirovne pogodbe je, da šolska oblast še do danes ni dovolila kljub intervencijam in prošnjam prizadetih činiteljev otvoritve edinih dveh privatnih šol v St. Rupertu in St. Jakobu, ki sta oba že stara zavoda. Ni ga dejstva, ki bi značilneje osvetljeval brezpravnost koroških Slovencev.

Politična uprava (in z njo sporedno sodstvo) premišljeno zavira vsako politično in kulturno gibanje Slovencev, zlasti delovanje slovenskih društev. — Mnogo je slučajev, kjer je brez pravega vzroka odpovedala kulturne prireditve Slovencev s stereotipno motivacijo: „Aus Gründen der öffentlichen Ruhe und Ordnung“ in to v krajih, kjer ni nobenih Nemcev. Značilno je, da izobraževalno društvo v Škocjantu ni smelo imeti predstave nedolžne nemške igre „Der Meindbauer“, dočim jo nemški sodeželani smejo uprizarjati. Ako pa je bila že kaka predstava ali kako zborovanje dovoljeno, so od Heimatdiensta organizirane bande razglašale ljudi in jih zverinsko preteple do krvi. Uradniki, stoječi v javni službi (sodni svetnik dr. Poetsch, Velikovec n. pr.) so bili med organizatorji teh napadov. O kaki resni preiskavi in kaznovanju krivcev nikoli ni bilo slišati. Sedaj pa prireditve Nemcev pri nas,

Če ravno na vojaških slavnostih, smo se vendar precej odpočili, kolikor je seveda zopet bilo časa. Elkskurzije v najbližnjo okolico nas je povela najprej na bližnji grič, ki je pretvorjen v trdnjavo. Dopadlo se nam je med potom, kako so vojaki, večinoma Slovenci, kampirali na prostem, postavili deloma šotore, deloma pa spali tudi brez njih. Tu imajo svez zrak ter se jim ni treba pariti po kasarnskih sobah. Trdnjava je sezidana pod zemljo in preprežena s strelskimi jarki, ki so sedaj že deloma razpadli. Takih trdnjav je v okolici več, za vojne so se dobro obnesle. — Ravno omenjena trdnjava pa skriva težko pregreho: Ko so Bolgari zasedli te kraje, so polovili večino popov, hoteli so jih na vsak način odstraniti, da vzamejo narodu hrbtenico; a ker niso našli vzroka, da jih po vojnem „pravu“ usmrte, so jih kratkomalo pripeljali po noči v bližnji „šnac“ ter jih vse pobili. Tako je našel tu svoj žalosten konec tudi brat našega spremlevalca prof. Jovanovića; ginjen je bil osiveli gospod, ko smo zapeli v čast nedolžnim žrtvam žalostinko.

Ne daleč od tod stoji zaječarska bolnica. Edino radovednost me je gnala, da si jo tudi ogledam. Moram reči, da bi delala vzorni red in vzorna snaga bolnici čast, tudi če bi stala pri nas, vkljub temu, da so jo Bolgari popolno-

kjer se nikomur ni skrivil las: Kočevje: 1. 1921. 31. 1. 1922. 29 plesnih zabav; Ptuj: 1. 1922. 4 prireditve (Männergesangver., požarna br. itd.); Rogatec: 1922. 1 kmetski ples; Konjice: 1920. 4 prireditve (2 koncerta, Miklavžev in Silvestrov večer). 1921. 2 prireditvi, 1922. 1 maskiran ples; Celje: 1920. 3 prireditve, 1921. 6 prireditve, 8 nogometnih tekem. Prireditvam Männergesangvereina so prisostvovali celo Nemci iz inozemstva. 1922. 6 prireditve, 9 nogomet. tekem. Prireditvi Männergesangvereina so prisostvovali tudi inozemci in nemški konzul iz Zagreba. Maribor: a) Männergesangsverein leta 1921 in 1922. 12 prireditve, b) Sportvereingung Rapid 1919. in 1922. 12 prireditve, c) Schlaraffia Marburgia 1921-22. 3 in vsak četrtlet sestane članov v lastnem društvenem lokalu. d) Verband deutscher Hochschüler in Maribor 1920-22. 6 prireditve. Skupaj 137. V okrajnem glavarstvu Velikovec (v drugih še več) je ugotovljenih protokolarnično nad 70 slučajev nasilstev (prete-pov, pobojev, požigov itd.), vendar je to samo del izvršenih nasilstev. Njeden od krivcev ni bil po pravem čutu preprostega ljudstva primerno kaznovan. V večini slučajev se krivci namenoma niso izsledili, kakor n. pr. v slučaju dekana Limpla, kjer je bil organiziran in izvršen zavraten napad na duhovnika, namenoma poklicanega pomoči na spoved in je vsa javnost kazala s pretom na krivce. Isto velja v dveh slučajih, kjer je bil napaden poslanec župnik Poljanec. Da, še več! — Ako je bil Slovenec napaden in pretepen ter tožil stranko, je bil kaznovan. Kje še najdemo republiko z enako civilizacijo? Na toliko osovraženem Balkanu gotovo ne! Kak krič bi nastal po vsem svetu, ako bi se le en enak slučaj dogodil kakemu Nemcu pri nas!

„Koroški Slovenec“ ni smel izhajati v Celovcu, ampak iti je moral na Dunaj. „Cillier Zeitung“ pa je še vedno v Celju in tudi ime je še nemško, četudi se pritožuje, da v Jugoslaviji imena Cilli in Marburg niso dovoljena, da, niti za Kočevje!

45 slovenskih učiteljev Korošcev ni bilo sprejetih v šolsko službo. 41 duhovnikov je bilo prisiljenih zapustiti svoja mesta in se izseliti, 17 slov. župnikov se je moralo umakniti nemškim. Slovencev so bili odvzeti občinski lovi, slovenske najemnike so spodili s posestev, slov. delavce odpustili iz tovarn in od železnice. Mnogo, mnogo neko-rektnosti bi se dalo naštet, celo o kon-fiskaciji premoženja, največ pa o krivičnih obsodbah.

Kaj pomaga „Politično in gospodarsko društvo“, kaj moreta oba izvoljena poslanca? Vsaj si niti poslanec ni mogel pomagati, ko je bil napaden na železnici! Niti društvo, niti poslanca dosedaj nista mogla za Slovence ničesar doseči v „prosti in pravični republiki“, niti ne tega, kar imajo zatirani Nemci v Jugoslaviji. Srečni bi se šteli, ko bi imeli toliko slov. razredov, toliko prireditve ali pa ko bi se smeli

ma oropali. Marsikateri dijak je bil razočaran, ker tega ni pričakoval, saj je vedno toliko slišal o „balkanskih razmerah tu doli. A slabo se le prerado verjame, prej nego dobro. Lastna izkušnja je pa vredna več nego sto protidokazov.

Nato nas je vzela pod svoje okrilje zaječarska pivovarna, kar nam je došlo dobro, ker smo se, ogledujoč notranjost, vsaj malo razhladili v prostornih kletih, nazadnje pa še do dobra okrepčali: gostitelji pivovarnarji so nam nudili najboljšo, kar imajo.

O vi, avtonomisti! — tudi takih mladencev je namreč bila peščica med izletniki. — Ali so vas tako zaslepili vaši učitelji, da celo z odprtimi očmi ne vidite! Na kaj pa snujete svoj avtonomizem? Od kod si jemljete pravico do njega? Kaj ste pa pretrpeli do sedaj za to, da se sploh smete imenovati avtonomisti? Pa še na onih svetih tleh tam doli, ki so vsa preplavljena s krvjo, ne morda — vašo ali vaših prednikov; na onih tleh, kjer na celim vašem potovanju niste čuli niti besedice o avtonomizmu, kjer ste nasprotno slišali, da je ta sveta zemlja, zibelka vaše svobode, ravnotako vaša, ravno tako hrvatska, kakor je srbska, o kateri veste, da je žrtvovala najprej reke krvi, potem še pa svoj grb, svojo trobojnico, da svoje — ime

vsaj prosto gibanje in bi bila zajamčena vsaj osebna varnost.

Kjer nima ljudstvo svojih šol, kjer lastne državljane druge narodnosti pretepa, pobija in jim požigajo domove, jih po krivem sodijo in zasmejujejo vsepovsod tam je na mestu zaščita — tam so na mestu represalije, ker drugih sredstev proti oholim Nemcem na Koroskem svet — nima! Ker se toraj Nemcem pri nas kaj sličnega kot na Koroskem našim ljudem ni dogodilo — zato, naj raje molče o krivicah, ako so pa koroske razmere posnemajna vredne — potem pa naj pričenejo »represalije« svoje delo in se ustvarijo tam potem koroske razmere tudi pri nas.

Politične vesti.

* Izjave g. dr. Korosca, G. ministra na razpoloženju in vodjo SLS dr. A. Korosca je spravil velikanski triumf Sokolstva z ravnotežja. Posebno boče klerikalce v oči, da so je kralj udeležil sokolskega zleta in izdal manifest na Sokolstvo. To pač lahko razumemo in menda klerikalci tudi. G. dr. Korosce je dal »Straži« intervju in je na vprašanje: Ali se čudite manifestu kralja Aleksandra na Sokolstvo? — odgovoril: Zakaj neki? Militarizem si išče za slombo v narodu in jasno je, da jo more najti samo v narodni obleki. Pri nas si oblači sokolsko srajco. Potom sokolstva boče militarizem pridobiti srbsko-hrvatsko-slovenski narod. Zato je tudi francoski senator Reaunault prinesel pozdrave ne francoskega naroda, ampak sedanje militaristične francoske vlade. V Brnu se je slavilo slavilo pobje, v Bratislavi miru željnih narodov, v Ljubljani slavilo zavednih in nezavednih militarističnih pristašev. Tako g. dr. Korosce. Pozna se mu, da bi mesto besede »militarizem« najraje postavil besedo »monarhizem«. Kar se tiče fraze o militarizmu, mu povemo to, da je sokolizacija armade pomeni prehod militarizma v armado narodne obrambe. Sokol se ne bo vdirjal armadi, pač pa se bo armada preustrojila po Sokolstvu in tako bo, upamo, doseženo znižanje vojaške službe. Prepričani smo, da g. minister na r. ni tako naiven, da bi resno verjel, da bomo jutri lahko vrgli vojaške zakone v koš in se bratsko objeli z Madžari, Italijani in Nemci. Armade so bile tiste, ki so nas rešile izpod jarma tujcev, ne pa (žalibo!) lepe evangeljske besede in še manj cerkveni žegni. G. dr. Korosce ve dobro, da je tako na svetu in da bo morda čez par stoletij drugače, ali zaenkrat se je treba zvesti na realno moč države, na oboroženo obrambo, ne pa na Platonijne ideje! Tudi »pacifistična«

Rusija ima ogromno, strogo disciplinirano armado. Naš kralj je v svojem manifestu povdaril izrecno, da moramo delati za mir, miru pa ni brez moči. Vse drugo je ali lepa sanjarija ali demagoška fraza! Pošteno pa moramo prijeti g. dr. Korosca glede zastopstva Francije na Sokolskem zletu. V Ljubljani je zastopal francosko vlado senator Reaunault, na orlovskem zletu v Brnu pa je fungiral kot častni predsednik največji francoski militarist, glavni poveljnik francoske armade maršal Foch. Maršal Foch je po prepričanju katolik, kar je njegova stvar, ki se je nihče ne dotika, po delu in oblasti pa stoji na čelu tiste sile, ki jo baš dr. Korosceva »Straža« najbolj napada kot »gnezdišče reakcije in militarizma«. Evo, tako daleč segajo vaše fraze o »militarizmu« v Ljubljani in »protimilitarizmu« v Brnu! — Da se orli čutijo prizadete, o tem ne dvomimo. Toda kdaj so se orli proglasili za stebor države in monarhije? Kako naj naša državna oblast odlikuje orle, ki rajši vidijo papeški tron v Rimu kakor pa kraljevega v Beogradu? Orlovstvo je omejeno le na Slovenijo. Ali naj bo ogromna večina državljanov naklonjena organizaciji, ki ima edini namen, da ščiti rimski klerikalizem? Če se državljan katoliškega svetovnega nazarja odtugujejo delu za državo, ali naj jih še večina, ki ni klerikalna, vedno in povsod upošteva? Sicer pa: da bo razmerje med cerkvijo in državo jasno, naj se izvede ločitev.

* »Težki« položaj na Bavarskem. — Bavarski nacionalisti so začeli najostrejšo ofenzivo proti Lerchenfeldovemu kabinetu, ker je sprejel sporazum z Berlinom. Po bavarskih mestih prirejajo shode »gegen die Unterwerfung unter die Berliner Diktatur«. Pričakovati je, da bo bavarska vlada odstopila. Bati se je resnih nemirov. Bavarska kmečka zveza je zahtevala, naj vlada izvede ljudsko glasovanje. Nacionalisti demonstrativno prirejajo ovacije bivšemu prestolonasledniku Rupprehtu.

* Veliki politični proces na Slovaškem. V mesecu oktobru se vrši pred olomučsko poroto proces proti 20 pomolčnikom Hlinkovih protidržavne agitacije. Obtoženci se nahajajo že 26 mesecev v zaporu, ker je bilo treba zbrati material na Poljskem, v Ameriki in v Parizu. Glavni krivec pater Hlinka že obžaluje v »Slovak« svojo protidržavno roboto, ker vidi, kam ga je zapeljal njegov fanatizem. Češkoslovaška vlada nastopa strogo po zakonih proti sovražnikom države in ne tolerira raznih Radićev, ki pri nas vpijejo o reakciji.

* Francija odobrava Poincaréjevo stališče. Na ministrskem sestanku v Rembailletu je ministrski predsednik

Poincaré obširno pojasnil svoje stališče pri londonskih pogajanjih in orisal vzroke, ki so privedli do nesporazuma. Ministrski svet je soglasno odobril Poincaréjevo stališče, s katerim se strinja tudi prezident Millerand.

* Blamaža Seiplove vlade. Avstrijski ministrski predsednik prelat dr. Seipl ima očitno še manj sreče kakor so je imeli njegovi predhodniki. Več tednov je stavil vse svoje načrte na angleško posojilo 15 milijonov liber sterlingov; še zadnje dni je razglašal finančni minister, da je posojilo zagotovljeno. Te dni pa je prišel mrzel tuš: Avstrija ne bo dobila niti 15 milij. posojila niti zasebnega posojila angleških bankirjev. Tako so vsi ostali Seipl-Segurjevi načrti splavali po vodi.

Socijalna politika.

Rudarske razmere v Italiji.

Generalni sekretariat italijanskega rudarstva je izdal poročilo o položaju rudarstva v Italiji iz katerega posnemamo sledeče podatke:

V rudarski industriji (premog in druge rude) je zaposlenih običajno krog 60.000 delavcev. Sedaj jih je 20.000 od njih brez posla. V premogovnikih jih je povsem 10.000. Glavna rudniška podjetja so v Siciliji, Sardiniji in na Toskanskem. Vsa rudniška podjetja v celi Italiji so v veliki krizi. Veliko jih je popolnoma zaprtih. Mezde italijanskih rudarjev so zelo neenake. Najslabše so v siciljskih rudnikih. Za dnevno mezdo 6—7 lir delajo polnih 13 ur na dan, v sardinskih rudnikih za 7—8 lir po 8—12 ur. V rudnikih za železo zaslužijo po 16—17 lir. Na Beneškem, v svinčenih in cinkovih rudnikih, imajo po 18, 25 do 27 lir, v Piemontu po 13 do 15 lir. Podjetniki hočejo sedaj znižati mezde za najmanj 20%, ponekod celo za 80%.

Vsled težke krize, v kateri je vse italijansko gospodarstvo, in vsled fašistovskih nasilij bo obramba proti temu zelo otežkočena.

Zveza italijanskih rudarjev je bila ustanovljena šele 1. 1920. Industrijska kriza, ki se je pričela že 1. 1921, je zvezo že v zgodnji mladosti skoro ubila. Od 200 zveznih podružnic, ustanovljenih 1. 1920, jih je do spomladi 1922 ostalo le še 50. Število članov je padlo od 36.000 na 7000, a če od tega malega števila jih veliko ne plačuje nič članarine ali pa zelo neredno.

Generalni sekretariat Zveze je mnenja, da more organizacija krizo preboleti samo v tem slučaju, ako ji prislokočijo na pomoč rudarske organizacije drugih držav. Kakor se more soditi iz sklepov mednarodnega rudarskega kongresa v Frankfurtu, je ta po-

znano knjigo o človeški in živalski duši, je definiral kretnje, ki so prvotno izhajale iz volje, so se pa pozneje v življenju ali generalnem razvoju popolnoma ali vsaj deloma mehanizirale kot instinktivna početja, početja volje ter navade. Vsak otrok ni instinktivno prisiljen hoditi, govoriti itd., čeprav posedujejo njegovi starši te lastnosti. Torej le lastnosti niso podedovane, ampak je podedovana le sposobnost priučitja. Frajburski učenjak Weismann pripisuje nastanek instinktov selekciji in semenski varijaciji, ne pa podedovanju poboja od rodu do rodu. Ziegler vzporejuje instinkte kot enakovredne z refleksi; med varijacijami instinktivnih nagnjenj ostanejo tiste (selekcije), ki so najvažnejše za obetov vrste.

Nagon je torej podedovana lastnost rase, refleks večje kompliciranosti, ki ne potrebuje zaposlitve organa, ampak izražanja organizma. Živčni tok pa so potrebni povsod. Instinktivna dejanja bazirajo na podedovanih tokih, razumska pa na individualno pridobljenih, novo izcimljenih. Mravljam in čebelar se je, ko se je opazovalo njihova dela, pripisovalo razum in njihovo delovanje za skupnost in splošnost se je smatralo za vzor demokracije in komunizma. To pojmovanje je antropomorfistično. Reakcije bazirajo samo na dražnji duha, obraza in tipa, niso izključno refleksne senzacije; ne, čebe imajo spomin in znajo vporabljati skušnje; prirojenim zmožnostim se pridružujejo pri njih še pridobljene, modificirane. Potom razvoja nastanejo novi avtomatizmi ter se fiksirajo kot podedovalni faktorji (Torel, Weis-

moč — morajna in finančna — tudi že na potu.

Dnevna kronika.

— Vlada in draginja. Na zadnji seji ministrskega sveta se je razpravljalo o naraščanju draginje in o merah, ki jih naj podvzame vlada, da prepreči nadaljno naraščanje cen. Sprejeto je bilo poročilo posebnega ministrskega odbora o dosedanjih protidraginjskih odredbah. Odbor se je pooblastil, da določi za celo državo cene vseh živih in potrebnih. V svrhu preskrbe pasivnih krajev se dovoli carine prost uvoz žita iz Rumunije in Belgije, nasprotno pa se izvozna carina poviša. Ministrstvo šum je dobilo nalog, da preskrbi iz državnih gozdov drve za državne urade in uradništvo. Na ta način se upa doseči padec cen.

— Zanimiva konferenca. Dne 16. t. m. se je pričela v ministrstvu saobračaja konferenca žel. ravnateljev in načelnikov raznih prometnih oddelkov. Ugotovilo se je, da je blagovni promet na ozemlju beograjske, subotiske in sarajevske direkcije popolnoma zadovoljiv. Pač pa je opažati zastoj na ozemlju zagrebske direkcije, ki ga povzroča površnost uprave, pa tudi sabotaza železniškega osobja, ki se pritožuje, da vsled malih plač ne more delati. Da se razbremeni ozemlje zagrebskega ravateljstva, prisloki na pomoč južna železnica, ki prevzame nase prevoz na nekaterih progah.

— Novo italijansko nasilje. Kakor poroča »Slov. Narod« iz Logatca, se italijanske obmejne oblasti 17. t. m. v Postojni aretirale 34 udeležencev sokolskega zleta, ki so se vračali v julijsko pokrajino, pod pretvezo, da imajo pomanjkljive potne liste. Med aretiranimi ste dve gospodični. (Pripomnimo k temu, da se je ob priliki sokolskega zleta že v Ljubljani govorilo, da se nahajajo v mestu fašistovski špijoni!) način pomeša z vodo.

— Vesel dogodek na zagrebskem Kolodvoru. V četrtek se je pripeljala v Zagreb kmetica Jaga Zimič iz banja-luške okolice. Na peronu državnega kolodvora ji je nenadoma postalo slabo in kmalu na to je porodila zdravo možko dete. Rešilni oddelek je odpeljal mater in novorojenčka v porodišnico.

— Terjatve inozemskih tvrdk do naših denarnih zavodov. Finančni minister je pozval vse denarne zavode naše kraljevine, pri katerih imajo inozemske tvrdke svoje terjatve, naj do 27. t. m. podajo o tem natančna poročila inšpektoratu finančnega ministrstva. Denarni zavodi, ki poročil ne bi podali, ne bodo smeli nadaljevati poslova.

mann). Weismann se o avtomatizmi takole izraža: obstojajo podedovani instinkti, nove miselne razrave tvorijo nove predstavnice zveze in s tem modifikacije prirojenih instinktov.

Refleksi in instinkti delujejo na podedovanih živčnih tokih. Spominski vtisi in nove asociacije pa na tokih, ki so se v individualnem življenju tvorili pod vplivi zunanjega sveta. Razlika med instinktom in razumskim početjem si lahko predstavimo na dveh primerih. Petelin brska spontano po gnoju iščeč črvo za hrano, na domačem dvorišču pa takoj priteče k gospodinjici, ki mu prinese hrane ter ga pokliče »put-pul!« Pes obvoha na cesti vse, kar mu pride pred nos ter veže na posamezne duhove spomine, ki mu lahejo iskanje poti domov, čeprav mu skoro popolnoma manjka krajevni smisel; ako pa gospodar zvečer naenkrat ogre suknjo, hoteč na izprehod skoči pes nenadoma ves vesel k njemu zavedajoč se, kaj bo.

Znani instinkti so iskanje hrane hrčkov, ježev itd., brambni instinkti sklopčenja in prihuljenja k zemlji v slučaju grozeče nevarnosti (jež, hrošč itd.); brizganje kislin pri krastačah pletenje gnezd, valenje in seljenje ptic. Delokrog instinktov pa je omejen, ako pride žival v anormalne razmere, n. pr. opica v kletko, potem postane marsikaj nesmiselno in brez uspešno. Komaj po prilagoditvi k novim razmeram potom generaciji, torej po filogenetičnem razvoju, pride instinkt zopet v modificirani formi do izraza.

(Konec prih.)

Instinkt in intelekt živali.

(Dalej.)

Kaj je instinkt? Morda smotreno delujoč mehanizem? Koz vsesplošne primere instinktivnih dejanj navajamo sledeče. Umetnost pajka in čebele zelo imponira; pletenja mrež se pajek ne uči in čebela gradi svoje sesterkotne celice tako umetno, kakor bi jih človek ne mogel nikoli. Kdo uči ptice pletiti gnezda in valiti mladičem hrane ter razkopavati zemljo, da najdejo črve? Ve li ptica, ko gradi gnezdo, da bo morala znati še jajca, valiti in vzgojiti mladič? Mnogokrat imajo živali spomin ter zbirajo izkušnje. Spomin pa nastaja potom miselnih zaznav in potom vtisov, ki se ne zabrisajo. Ko se čebela vrne z bire, išče svoj panj po barvi, s katero ga je znamoval čebelar. Kdo uči ptice seliti se v jeseni na topli jug, čeprav nimajo nikakega geografičnega znanja in čapljio na spomlad zopet poiskati staro gnezdo? Nauk o instinktu je star ter se spreminja vedno po stanju splošne in naravoslovne vede.

Homer je bil trdno prepričan, da ima žival dušo, ki se ob smrti loči od telesa. Stari filozofi in cerkveni učenci srednjega veka so posneli samo instinkt, in nikake duše. Aristotel je razlikoval dva pojma, anima sensitiva in anima intellectualis ter pripisoval občutljivi del živali, miselni pa človeku. Stiki so govorili o nagonih živali, ki vodijo njihova početja in ki so jim prirojeni po naravi. Etnomeloz in proučevalec živali Wasmann zastopa

še danes mnenje srednjeveških cerkvenih učenjakov, vendar pa jim že pripisuje miselni spomin, toda brez inteligence. Z razvojem naravolovja po Darwinovi descentalni in selekcijijski teoriji, se je docela spremenilo prejšnje nazarjanje, ker je bilo vendar treba najti prehod v živalsko psihologijo, ko končuje žival stopnjama razvojnjo pri homo sapiens. Anglež Hurne je uči razne živali zbirati miselne vtise in izkušnje ter je prišel tako do prepričanja, da imajo živali pamet, po leg tega pa tudi instinkte in nagone. La mark pa je prišel našim današnjim pojmomr že bližje, ko je razvrstil živali po njihovih zastopnikih v različne razrede: odrekel je nižjim organizmom vsako občutje in duševno izražanje, prisojajoč jim samo dražljivost; drugi, rednji rasti, je priznal sposobnost občutja pod prisilno zaposlenostjo, višji vrsti pa je priznal poleg dražljivosti tudi občutje in notranje eksistenčno čuvstvo, ki se izraža potom misli in predstav ki vplivajo na voljo. Lamarck, ki je definiral občutke kot podedovane navade, je prišel potom descentalnemu misli od plemensko-zgodovinskih razvojev do napredujoče živalske duše. — Darwin je smatral instinkt za podedovano organizacijo živčnega sistema, pri človeku pa se je instinkt skoro izgubil pod premočjo razuma. — Instinkti pa so produkt razvoja, zato izhajajo iz podmlajevanja, valilne oskrbe itd. ter nastopajo kot varijacije refleksov. Tudi Haeckel razlaga podobno celi vrsti drugih znanstvenikov, da so instinkti podedovane navade. Po kojui filozof W. Wundt, ki je spisal

— Tudi prihodnje leto bo v Rusiji glad. Delegatje dra Nansena zatrjujejo v svojih poročilih, da Rusija ne bo imela dovolj živeža, tudi če bi bila letošnja letina najboljša. Boda bo ostala, posebno strašna pa bo v mestih. Dr. Nansen prosi vse odbore za pomoč gladoječim v Rusiji, naj nadaljujejo svojo akcijo. Vrhovni komisariat dra. Nansena ima svoj sedež v Ženovi, 54 Rue du Rhone.

— Sovjetski komisar v Karlovih Varih. V Karlovih Varih je došel prof. Lomocov, sovjetski komisar za promet s celo svojo obitelji. Sovjetski komisariji so očitno preskrbljeni z boljšo valuto kakor ubogi ruski državljani, ki umirajo gladi in pomanjkanja.

— Veliki novinarski kongres se vrši tekom letošnje jeseni v Bukarešti. — Udeležijo se ga tudi poljski novinarji.

— Inž. Fleischner umrl. V Berlinu je umrl češki pisatelj inž. Fleischner, mož globoke izobrazbe, ki je izdal več knjig o socialnih vprašanjih. Mi smo svojčas poročali o njegovi knjigi »Tehnična kultura«, v kateri je posegel globoko v socialni problem naše dobe.

— Zvišanje poštne pristojbine v Avstriji. V ponedeljek stopi v Avstriji v veljavo nova poštna tarifa, glasom katere se zvišajo vse dosedanje pristojbine štirikratno. Pristojbina za navadna pisma znaša v Avstriji 80 K, v prometu z Nemčijo 100 K, za Češkoslovaško 240 K, za Jugoslavijo in ostalo inozemstvo 300 K, dopisnice 180 K. Po poštne nakaznici se lahko pošlje 400.000 K, v žekovnem prometu do 5 milijonov K, v denarnem pismu pa se lahko pošlje vsaka poljubna vsota. Za poštne pošiljke do 5 kg znaša poštšina 2.400 K, odpravnina pa še 2000 K. To so res že čisto »boljševiške« številke.

— Sezona razstav. Med raznimi razstavami se vrši od 27. do 30. oktobra v Pragi razstava — kuhinjske umetnosti. Prirede jo natakariji in kuhinjske osebe. Razstava bo zelo zanimiva, kar radi verjamemo.

— Državno gospodarstvo z žitom, ki je bilo svojčas ukinjeno, nameravajo uvesti na Madžarskem. Madžarske kmetje bodo tedaj zopet osrečile rekvizicije.

— Strahovi madžarskih magnatov. V Budimpešti je izbruhnilo več delavskih stavk. V kovinarski industriji je stavkalo okrog 40.000 delavcev, ki so se že vrnili na delo. Na novo je izbruhnila stavka v madžarski tovarni za orožje. Vladni listi so radi tega v hudih skrbih in kličejo močno roko, da bi preprečila »pojave boljševizma«.

— Nenavadna ribja bolezen. Med ribami v Severnem morju razsaja v zadnjem času neka dosedaj popolnoma neznana bolezen, ki pokončuje ribe kar na debelo, kakor kaka kolera. Ribe tudi zelo zaostajajo v rasti in niso več tako okusne, kakor so bile prej. Učenci so mnenja, da je povzročilo to bolezen mineralno olje, s katerim se kuri na novih ladjah in ki se na ta način razširja.

— Uvedba nove valute na Češkoslovaškem. Po zadnjih vestih bo prevzel finančno ministrstvo ravnatelj žekovnega urada Pospíšil, ki se bavi z načrtom uvedbe nove valute na Češkoslovaškem. Mesto krone naj se uvede frank. Proti temu je nastopil znani češki finančnik Rašin, ki pravi, da je češkoslovaška zunanja trgovina še prešlaba, da bi prenesla tak eksperiment in da bi to z ozirom na slabo valuto sosednjih držav Češkoslovaško le oškodovalo.

— Briand in orožnik. Bivši francoski ministrski predsednik Briand je bil na letovišču v Evreuxu, kjer ima svoj vilo. V tem kraju služi nek mlad orožnik, ki je imel ravno te dni nalog, zasledovati neke vlomilce. Na samotni cesti sreča Brianda in še vidi pred seboj nevarnega vlomilca. Napove mu aretacijo pa hajd na 6 km oddaljeno orožniško postajo. Briand je orožniku mirno sledil, prišedši na postajo, pa prosi, če bi smel telefonično govoriti z generalnim prokuratorom. Orožnik mu je to dovolil. Toda kdo popiše orožnikovo presenečenje, ko se oglasi aretirane pri telefonu: »Tukaj Aristid Briand, narodni poslanec, bivši ministrski predsednik«, ter prosi generalnega prokuratorja, naj izda orožniku povelje, da ga zopet izpusti. To seveda ni bilo več treba, ker se je orožnik ves

preplašen oprostil. Briand pa mu je da dober nasvet, naj bo drugič bolj previden.

— Gozdni požari. Iz Negotina poročajo, da je izbruhnil požar v velikem državnem gozdu Cvetanovac. Požar se ni lokaliziral. Tudi v Bosni in Hercegovini so izbruhnili na raznih mestih gozdni požari in zavzeli velikanske dimenzije. Vlada je odposlala na pomoč vojaštvo.

— Skupščinska garda. Predsedništvo narodne skupščine namerava predlagati, da se ustanovi posebna skupščinska garda na mesto dosedanjega orožništva.

— Grozne izkopine v stari Kartagi. Dva francoska arheologa, ki že dalje časa raziskujeta razvaline starodavnega mesta Kartaga, sta odkrila v zadnjem času žrtvene oltarje, na katerih so stari Kartagžani darovali svoje proročence boginji Taniti. Ožgane kosti so se vrnile staršem, ki so jih shranjevali v posebnem prostoru blizu oltarja. V tem prostoru so našli poldrugi meter visok kup otroških kostij.

Zgradba novih železnic.

Na konferenci Udruženja jugoslovenskih inženjerjev, ki se je vršila dne 5., 6. in 7. avgusta v Beogradu, se je izdelal natančen načrt našega bodočega železniškega omrežja. Razen tega splošnega načrta pa se je izdelal tudi načrt onih prog, ki naj se zgradijo iz stotomilijonskega dolarskega posojila. Ta načrt predvideva:

1. Dopršitev napol zgrajenih prog in to: usko—ličke (normalna), Užice—Vardište (ozkotirna), Titel—Orlovat (normalna), Paraćin—Stalač (ozkotirna) in popravilo proge preko Ivan—planine.

2. Zgraditev kratkih spojníc in sicer: Zveza reške proge z našimi lukami na Kvarnerju, nadalje spojnice Beograd—Pančevo, Murska Sobota—Ljutomer—Ormož, Rogatec—Krapina—Golubovac, Sv. Janž—Sevnica, Koprivnica—Varaždin, Kočevje—reška proga, zveza vrbanske ozkotirne proge s tesliško progo, in zveza Metkovića s primernim pristaniščem za les in premog na ustju Neretve.

3. Zgradba normalnih prog in to: Kragujevac—Kraljevo—Raška—Mitrović—Metohija—Lim—Podgorica—Boka Kotorska z ovinkom na Bar, nadalje Niš—Prokuplje—Kosovo, Stanica Uvac—Gornji Lim (zveza s progo Kragujevac—Boka Kotorska in Beograd—Klanak—Sabac—Tuzla).

S tem bi bil ob enem rešen važen prometni problem Srbije, posebno podvojenje tira na glavni moravsko—vrdarski prog, ker bi dobili na ta način popolnoma novo tranzitno progo Beograd—Skoplje.

Na progi Beograd—Sarajevo naj se za enkrat izgradi samo prvi del do Tuzle ter zveže bogati premogovni bazen Majevica z Beogradom in celim obstoječim sistemom železnic. Razen tega pa bi ta proga zvezala nekaj zelo važnih produktivnih in konzumentnih centrov. Z zgradbo kratke in lahke proge Varaždin—Koprivnica bi se dobila nova tranzitna proga preko Osijeka, s čemur bi se razbremenila dosedaj preobložena glavna proga Zagreb—Beograd. Z zvezo srbskih ozkotirnih železnic z bosanskimi se bi ustvaril popolnoma poseben železniški sistem, ki bi se naslanjal na eni strani na Donavo, na drugi pa na Jadransko morje in bi današnjim razmeram ogromno koristil. Dalmacija bi dobila pet novih železniških zvez z zaledjem in celo državo. Boka, Split, Sibenik in Kvarner so zvezani s celim sistemom normalnih prog, dočim veže Dubrovnik, Split in Boka ozkotirna železnica. Kolikega pomena je za Prekmurje in Slovenijo železniška zveza Murska Sobota—Ljutomer—Ormož, ni treba posebej povdarjati.

Na ta način bi se s tem načrtom ustvarila nekaka organska celota, na podlagi katere bi se polagoma lahko uredil ves naš promet. Današnje pasivno železniško omrežje bi postalo aktivno, kar bi omogočilo najširši ekonomski razvoj.

Mariborske vesti.

Maribor, 19. avgusta 1922.

m Policija in naše uredništvo. »Straža« nam očita, da smo mi poslali policijo v »Stražino« uredništvo radi njenega bolgarofilstva. Izjavljamo, da je to navadna laž. Mi smo zavrnil »Stražine« notice tako, kakor se že pri nas zavračajo strankarski nasprotniki. »Straža« nikdar ne izbere izrazov, če piše o svojih demokratskih nasprotnikih. Za resnico in logiko pa se ne bomo kregali, ker nimamo navade nositi vodo v Dravo. Pribijemo pa, da nismo policijski agentje in da naš prav nič ne briga, kako si kdo razlaga naše sunke proti političnemu nasprotniku, ki so natančno toliko pravični, kolikor »Stražini« napadi na nas in našo pisavo.

m Uspehi ponemčevanja. Pod tem naslovom smo prinesli včeraj dopis Delavskega kolesarskega društva v spakedrani nemščini. Kakor nam pojasnjujejo funkcionarji imenovanega društva, dopisa ni pisal noben član tega društva, temveč nek nasprotnik, ki je hotel društvo na ta način osmešiti. Mistifikator je znan in bo sprejel zaslužen plačilo. Izjavljamo pa ob tej priliki, da ne objavimo nobene društvene vesti, če dopis nima društvenega pečata in ni podpisan od predsednika ali pa tajnika društva.

m Na naslov naših mariborskih gostilničarjev! Nedvomno je, da vsi brez izjeme reflektirate na slovenske goste. Potem morate imeti tudi toliko spoštovanja do našega slovenskega jezika, da jim ne daste predlagati jedilnih listov v hotentotskem, ampak v slovenskem jeziku. Zakaj bi se naj pustil slovenski jezik žaliti na pr. z jedilnim listom, v katerem stoji med drugim: »telečji stegno«, goveji guljaš«, »ocverti Telečji glava«, »ocverti Telečji noge«, »juha od Rake« itd. itd. Vsak gostilničar brez izjeme mora imeti vsaj enega uslužbenca, ki dobro zna slovensko, da se onemogoči takšna žalitev slovenskih gostov s spakedrannimi jedilnimi listi. Slovenske goste pa prosimo, da se povsod na licu mesta odločno zavarujejo proti takim škandalom in da v slučaju ponovitve absolutno več ne zahajajo v lokale, kjer sramote na tak način naš jezik.

m Gosp. prof. Bostunich predava v ponedeljek in torek 21. in 22. avgusta v Rušah v dvorani gostilne Novak.

m Med. Dr. Robert Frank, zdravnik za ženske in otroške bol. zopet ordinira od 10. do 11. in od 2. do 4. ure.

m Za »Otroško bolnico kraljice Marije« so nadalje podarili: šola Rajhenburg 140 K, okrajni zastop občine Jesenci 500 K, Posojilnica Maribor 20.000 K, šola Sv. Anton v Slov. Goricah 488 K, šola Sv. Barbara pri Mariboru 692 K, Minka Mithaus St. Ilj 1000 K, šola Rogaška Slatina 2360 K, šola Račje 564 K, županstvo zdravilišče Rogaška Slatina 2345 K, šola Sv. Lovrenc nad Mariborom 1734 K, čisti dobiček mladinskega koncerta v mestnem gledališču v Mariboru 10.243.60 K, šola Vnija vas 600 K, šola Sv. Barbara v Hal. 444 K, šola Sv. Andraž v Hal. 308 K.

m Nepošten carinik. Pred par dnevi sta prišla v Maribor dva Dalmatinca, ki potujeta v Ameriko. Ker sta imela pri sebi večjo količino zlata, jih je carinski organ opozoril, da morata zlato prej izmenjati, ker izvoz zlata iz države ni dovoljen. Dalmatinca sta se pokorila tej naredbi in odšla v mesto, da zlato izmenjata. Takoj za njima pa je prihitel nek carinski agent ter ju peljal v javno stranišče v bližini kolo-dvora, kjer se jima je ponudil, da ju po drugi poti pripelje nazaj v vlak, če mu plačata zato vsak 100 dinarjev. Dalmatinca sta bila s tem zadovoljna. Opazovalo pa jih je oko pravice, ki je vse tri oddalo državnemu pravdnistvu.

m Tatinska tolpa pod ključem. V zadnjih dneh je aretirala policija zopet dve tatinski družbi, ki sta izvršili po mestu in okolici več drzinih tatvin. Sumi se, da sta ti dve družbi, katerim načelujeta nek Seneković in nek Gselman, v zvezi z neko graško vlomilsko družbo. Eden izmed tičkov je izpovedal, da je bila družba v zvezi z zloglasnim avstrijskim nadporočnikom Kellerjem, ki ima na vesti nebroj vlovov in ravno kar v Gradcu odkrit umor gospe Josef-Montemire. Mogoče je tudi,

da je ta družba izvršila vlom pri zlatarju Stojeti v Jurčičevi ulici. Vrše se tozadavna poizvedovanja.

m Prijet tiček. V Gradcu je bil te dni aretiran nek Anton Rušič iz Rečice v Dalmaciji, ki je iztihotaplil iz Maribora večjo množino 2kronskih srebrnjakov. Med temi pa je bilo 68 falzifikatov. V zvezi z njim je bil nek tukajšnji dalmatinski krošnjar, ki pa je pravočasno zvedel za aretacijo in jo je popihal. Policija je uvedla zasledovanje.

m Izgubljeni predmeti. Od 1. do 15. avgusta 1922 so bili priglašeni pri policijskem komisarijatu v Mariboru sledeči izgubljeni predmeti: 14kar. zlati prstan brez kamna in zlata verižica s priveskom; črna usnjata denarnica z nem. av. denarjem in j.k., zlata zaponka v obliki deteljice; rujava palica; površno odelo; zapisnik z različnimi dokumenti; bela platnena ročna torbica z manjšo svoto denarja; zlata verižica z briljanti in obesek s sliko družine; zlata verižica, zlata zapesna ura; zlati naočniki; 1200 K denarja; rabljen črn dežnik; listnica z dvema fakturama in 50 Din. gotovine; zastavljalni listek za zlat prstan; potni list na ime Antonija Pinter; knjiga »Mit Feuer u. Schwert« z dogovornico, 200 kronami denarja in 100 Din. bankovec.

m Najdeni predmeti. Od 1. do 15. avgusta so bili oddani pri policijskem komisarijatu v Mariboru sledeči predmeti kot najdeni in se zamorejo dvigniti. Ključ (Universalschl.); vrčica krompirja; modri pleteni ženski jopič; palica in dežnik; srebrna ura; črna usnjata listnica z večjo svoto denarja; črna usnjata listnica z nem. a. denarjem.

m Otroka je hotela vreči v Dravo. V Dankovi ulici v barakah stanujoča delavka N. je mati 6 mesecev starega nezakonskega otroka. Včeraj na večer se je sprla z neko drugo tam stanujočo žensko. To pa jo je tako razburilo, da je sklenila končati sebi in otroku življenje. Pri izvršitvi svojega sklepa pa je bila precej nerodna, čemur se ima zahvaliti, da je še danes pri življenju. Vzela je otroka in šla na Dravski most in hotela tam spričo ljudi pognati otroka čez most v Dravo. V zadnjem trenutku je prihitel stražnik, ki jo je odpeljal na komisariat. Ker v Mariboru žalibog še nimamo nobenega zavoda za dojenčke, je morala mati z otrokom vred ostati čez noč na policiji. Poskrbelo se bo, da bo otrok prišel v pošteno oskrbo, s čemur se bo tudi obupani materi olajšalo breme.

m Usmiljenim srcem! Vojni invalidi, katerega je vojna popolnoma uničila, prosi usmiljena srca za podporo. Zene mu je med vojno umrla in zapustila pet nepreskrbljenih otrok. Da preživi sebe in otroke, je razpečal že skoraj vse premijne, sedaj pa ga je vrh vsega zla še doletela bolezen, tako, da se z družino vred nahaja v največji bedi. Podpora nujna! Darove sprejema naše uredništvo. Imena darovalcev bomo objavili!

m Kavarna v mestnem parku. Pri lepem vremenu dnevno koncert od 17. do 19. in od 21. do 23. ure. Orkester pomnožen.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

Objave.

§ Olepševalno društvo za mesto Maribor že dela velikanske priprave za svojo jesensko veselico, ki se bo vršila 8. septembra 1922. to je na dan otvoritve tukajšnje obrtne razstave, v ljudskem vrtu. Vsa društva se na to prireditve opozarjajo s prošnjo, da opustijo na ta dan svoja slavlja. Zanimiv program veselice se bo v najkrajšem času razglasil javnosti.

Sport.

: Svoboda I. : Rapid II. Jutri se vrši na »Rapidovem« igrišču v Ljudskem vrtu med imenovanimi klubi prijateljski training. Začetek ob pol 10. uri dopoldne.

Ne pozabite naročnine!

Brunon Rotter:

Po vršacih Pohorja.

Ne da bi se dogovorili smo se sešli na kolodvoru. Še celo Skrjanček je pel, ko smo se peljali proti Fali. In naša dečva je nosila v znak oskrbnosti s seboj velikansko skledo za kočo na Klopem vrhu.

Kako smo hodili od Fale do Klop-nega vrha (1335 m), ne bo menda nikogar zanimalo, omeniti hočem le, da je obiskala naša dečva med potoma vse posestnike, nesla enemu zdravila, a odnesla drugemu solato, katera nam je šla potem v koči SPD, poleg gotovega kupa izrezkov, namenjenih nekim književcem, jako v slast.

Nismo dolgo bdeli, kajti čakal nas je hud dan. Z raznimi zgodami in ne-zgodami smo se vlegli v takimenova-ne postelje ter skušali zaspati. Tudi to se nam je končno posrečilo, a ob 4.3. uri zjutraj nas je zbudil novodošlec, ki je hotel kar s palico predreti večna vrata.

Ob 4. uri smo vstali, vrgli iz poste-lje tudi dečvo, da nam je skuhalo neko dorbo, žgance in kisló mleko ter točno ob 5. odšli po novo zaznamovani poti naprej.

Koj pred kočo se zavije v gozd po jako gosto markirani poti. Tu je treba prekoračiti močvirje, tam se povzpeti na strmico, a končno dospemo na Pe-sek. Tu se cepijo poti. Ena vodi mimo Rogle (1517 m) v Konjice, druga v St. Lovrenc, a tretja mimo Mašinžage, po jako, mnogokrat menda nepotrebno, vijugasti poti do vznožja Planinke.

Tu žubori potoček, vsled česar se nastavimo in okrepljamo za nadaljnjo pot. Tudi vzamemo s seboj nekaj vode, da nas ne bi mučila prehuda žeja, ker primanjkuje od tod naprej vode. Med južno sta nas obiskala dva bika, ka-terih eden je hotel na vsak način vtak-niti svoj nos v nahrbtnik vrlega naše-ga pevca, ki pa ni imel smisla za tako gostoljubnost ter je na splošen smeh ostalih branil z brežovko svojo posest.

Od tod začne takimenovana »Dr. Brenetova pot«, ki je dobila svoje ime po njenem markatorju ter vodi strmo proti vrhu in treba je jako paziti na markacijo, ki se mora baje vsled goste-ga borovja zaviti nekolikokrat v ser-pentine.

Skoraj smo na vrhu Planinke (1329 m), kjer se nam odpre krasen razgled na Savinjske Alpe z Ojstrico, Planjavo, Kamniškim sedlom, Brano in Turško goro; Triglav, Urška, Peca in še več drugih vršcev se nudi očesu. In to vse se vidi raz našega lepega ze-lenega Pohorja.

Nadaljujemo pot, ki nas vodi daleč in strmo v dolino, a od tam zopet strmo na drugi strani na Ribniško sedlo, kjer se razprostira, v višini od 1335. m, obdano od gostega borovja, lepo Ribniško jezero.

Mogoče, da bo ta idilični kraj dobil kmalu svojo kočico-postojanko, da bo potem omogočeno, uživati vso krasoto tamonjše okolice.

Od Ribniškega jezera se gre čez Črni vrh (1548 m) ter po senočetih na-prej do vznožja Velike kope (1542 m), katero se mora doseči strmo po travi. Na vrhu je vojaška triangulacijska točka in razgled kakor s Planinke.

Ker je brila huda burja ter smo bili brez vsake tekočine, nismo dolgo po-stajali na vrhu, temveč se spustili v dolino čez Sv. Bolfenk pod Veliko kopo, kjer stoji lovska hiša g. Pahernika.

Tu smo se okrepljali z mlekom in vodo, nato pa nadaljevali pot najprej skozi gozd, nadalje po senočetih proti Vuhredu.

Vse bi bilo pri teh partijah dobro in lepo, če se le ne bi ta nesrečna ce-sta v dolini tako vlekla. Ko smo se v Vuhredu vsedli v vlak ter se peljali nazaj v Maribor, smo bili jako zado-voljni z lepo uspešo turo po grebenih in jo hočemo še večkrat, enkrat pa go-tovo s fotogr. aparatom na hrbtu, pre-hoditi.

Vi pa, ki poznate Pohorje samo do Mariborske, ali najdalje Ruške koče, poizkusite enkrat polet naprej in go-tovo vam ne bo žal, da ste se pospeli na še neznane višine.

Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru.

(Od 8. do 17. septembra.)

Dodelitev prostorov se bo izvršila te dni. Opozarjamo že danes, da so pro-stori zelo omejeni in naj se razstavljalci zadovolje z dodeljenim prostorom. Raz-stavni odbor si prizadeva, da vsakemu po možnosti ustreže in mu dodeli stroki in razstavnim predmetom primeren pro-stor. Eventuelni ugovori naj se nemudo-ma uveljavijo, ker so vsake poznejše iz-premembe nemogoče. Upamo pa, da bodo vsi razstavljalci z dodeljenimi pro-stori zadovoljni.

Delo na razstavnem prostoru redno napreduje. Skoraj vsi paviljoni so že do-gotovljeni. Treba bo samo še očistiti pro-stor, in paviljone opremiti. V lastnem interesu vseh razstavljalcev je, da pravo-časno naznanijo svoje želje glede po-sebne opreme in dekoracije prostorov in paviljonov.

Najkasneje do 3. septembra mora biti razstavno blago na razstavnem prostoru v svrhu razvrstitve po prostorih in pa-viljoni. Vsakdo, ki se je udeležil lanske razstave ali pa si jo je tudi samo ogledal, si pač lahko predstavlja, da to ni malo delo in da je zato treba dovolj časa, da se vse izvrši v redu in pravočasno. Zato ponovno opozarjamo vse razstavljalce, da poskrbe za to, da dospejo predmeti pravočasno. Posebno mariborske raz-stavljalce prosimo, naj ne odlagajo na zadnji trenutek, ker je ravno tukajšnjim obrtnikom najprej mogoče dostaviti pre-dmete pravočasno na razstavišče.

Vozne olajšave za razstavljalce in po-setnike pokrajinske obrtne razstave. Pro-metno ministristvo v Beogradu in ravnatel-jstvo južne železnice v Ljubljani je do-volilo vsem razstavljalcem in posetni-kom razstave na vseh železniških pro-gah naše države polovično vožnjo tako za osebni promet, kakor za dovoz in od-voz razstavnega blaga. Tozadevne le-gitimacije se bodo te dni razposlale v vse kraje naše države, tako, da si jih bo lahko vsakdo pravočasno nabavil. Opo-zarjamo pa na to, da je legitimacija brez znaka oziroma znak brez legitimacije neveljaven. Znak se je uveljavil zato, da se vse posetnike razstave takoj spozna in se jim lahko gre na roko, brez da bi bilo treba dolgo povpraševati.

Preskrba prenočišč za obiskovalce razstave. Vse zunanje obiskovalce in razstavljalce opozarjamo, da jim na željo preskrbi prenočišče stanovanjski odsek razstavnega odbora, ki bo ves čas raz-stave permanentno v službi. Priporo-čamo vsem obiskovalcem, da se tega od-seka v najizdatnejši meri poslužijo, da se na ta način prepreči vsako odiranje. Vse tozadevne želje se lahko takoj sporoče temu odseku z natančno navedbo, za ko-liko oseb in dni se želi prenočišče, skup-no ali posamezno itd. Istotako se naj vse event. pritožbe glede prenočišč te-mu odseku sporoče.

Pisarna razstavnega odbora se naha-ja na razstavnem prostoru v Prešerno-vi ulici, kamor naj se blagovolijo obrniti vsi interesi, kjer dobe vsa pojasnila in navodila za razstavo.

Kultura in umetnost

x J. Sterija Popović: Rodoljubi. Veseloigra v petih dejanjih. Pozorišna biblioteka v Zagrebu je izdala kot V. zvezek sedaj veseloigro znanega srbskega dramatika Jovana Sterije Popo-vića »Rodoljubi«. V »Rodoljubih« biča Popović srbske kramarje z »narodovim blagrom« na podoben način kot je bičal naš Cankar slovenske. Res je, da Can-karja ne dosega, toda vendar ni slab. Pogodil je marsikaj prav izborno. Zato priporočamo tudi Slovencem, da se se-znanijo s tem delom, ker bodo v njem našli marsikaj, kar jim bo dobro slu-žilo za boljše razumevanje in spozna-vanje bratov Srbov. Delo je izdano v latinici, torej za Hrvate in Slovence. Naroča se v Zagrebu, Vojnička ul. 13.

x Naši pjesnici I.: Petar Prerađo-vić: Antologija. Zagreb, Narodna knjiž-nica 1922. 115 strani male osmerke. Na-rodna knjižnica v Zagrebu se je lotila lepe in hvalevredne naloge izdati an-tologijo naših slovenskih, hrvatskih

in srbskih pesnikov in sicer slovenskih za Hrvate in Srbe, hrvatskih za Srbe in Slovence, srbskih pa za Hrvate in Slovence. Na ta način se bomo naj-preje in najlažje spoznali. Kot prvi zvezek knjižnice »Naši pjesnici« je iz-dala Narodna knjižnica sedaj antologi-jo Petra Prerađovića v cirilici, temu pa bodo sledili po vrsti Prešeren, Zmaj Jovan-Jovanović, Vladimir Nazor, La-za Kostić, Simon Gregorčič, Stanko Vraz itd. Zvezki se naročajo lahko pri Narodni knjižnici, Zagreb, Vojnička ulica št. 13.

x Narcis Jenko, Spiritus Procella-rum, roman u 3 dijela. Več se dulje osjećala potreba, da se djela prerano umrlog darovitog pisca fra Eugena Matića učine pristupačnima i široj javnosti. Fra Matić, koji je pisao pod pseudonimom Narcis Jenko, stekao je priznanja i izvan kruga svojih isto-mišljenika. I sam dr. Prohaska u svo-jem Pregledu savremene hrvatsko-srpske književnosti (str. 274—275) isti-če Matićeve literarne kvalitete i pro-glašuje ga najboljim katoličkim bele-tristom. Roman je izšao u nakladi »Pr-ve hrvatske dioničke tiskare u Osije-ku«, Kapucinska ulica br. 8.

x Cenjene čitatelje prosimo opro-šćenja, da v naznanilih raznih novih knjig ne navajamo več cen. Tega pa ne moremo, ker nam naša ljuba mari-borska davkarija vse takšne notice, kjer je navedena kaka cena, tudi če gre za izrecno kulturne zadeve, obda-čuje.

Sokolstvo.**Vsem bratom in sestram!**

Sijaj naših sokolskih praznikov je zatoni v naših najslavnejših spominih. Nimamo besed, da bi mogli z njimi iz-raziti dovolj iskreno vse, kar nam ve-leva ukaz dolžnosti in hvaležnosti. Vsi javni činitelji in zasebni naši prijate-lji, vsak posameznik, vsaka posamez-nica, vsi bratje in sestre, ki so kakor-koli sodelovali ob pripravah in izved-bah vsega ogromnega dela v predzlet-nih in zletnih dneh, naj prejmejo našo odkritosrčno zahvalo. Le ob sodelova-nju in ob požrtvovalnosti nas vseh je bilo mogoče, da je naše skupno delo tako veljačastno uspelo. Zadovoljite se vsi s tem javnim izrazom naše zahval-nosti in z lastno ponosno zavestjo, da je v vsem, v posameznostih in v celoti del vašega sotrudištva in vaše svo-bodne volje.

Sokolska ideja je kakor vihar pre-tresla vso našo zemljo. In vsi — od kra-lja do deteta v naročju, ki so prišli na zlet v Ljubljano — smo se čutili kot sinovi in hčere ene matere, kot bratje in sestre iste krvi, istega jezika, istega mišljenja. Pod neoskrunjenim in ne-oskrunljivim sokolskim praporom je bil zbran ves naš narod po svojih za-stopnikih in odposlancih. Vsa srca so gorela v enem plamenu, vse duše so ihte v eni radosti, ko so dejanja in uspehi truda in napora dokazovali, da imamo vsaj eno veliko, mogočno in ve-ličastno skupno stvar, ki združuje vse sloje in stanove, vse stranke in struje, vse vere in oba spola v eno edino moč in veličino, katere ne zmore in ne bo zmogel nihče drugi razen sokolske mi-sli!

Našemu klicu so se odzvali ljubi go-sti iz zavezniških in prijateljskih držav, naši bratje in naše sestre iz slovanskih dežel ter so prišli povelečevati prvo slavo našega Sokolstva. Najjačji je bil objek bratov in sester iz ene zemlje, ki je vsemu Slovanstvu rodila Tyrša in Fügnerja. Brateko zavezništvo med na-mi in Čehoslovaki, ponovno potrjeno in poglobljeno za vse čase in za vse slu-čaje, je dvignilo radost vseh nešteitih množic do vrhunca, ki je z njega od-meval grom priseze in zvestobe Sokol-stvu in pravdi. Odblesk sokolskih za-stav in našega orožja se je klonil na upanja in vere razlil v vse or. Hvale.

koder stotisoči v hrepenenju čakajo da udarijo tudi med nje sokolska nač-la bratstva, enakosti in svobode!

Ta naš prvi pregled naših domačih in zavezniških čet je preveril vsakega o sili Sokolstva, ki velotoku enako vre po vsem svetu, koder zveni slovanska našega sovražnika, pa naj se pojavi beseda. Ta sila lahko zmelje in potepta kadarkoli in tudi kjerkoli! — Toda naš klic budi k življenju, naše poslan-stvo je kultura, naše jeklo brusi moč duha, naš poklic je ustvarjajoče delo, ki izvira iz ljubezni do naroda, do očet-njave, do bednih, zaslepljenih in poni-žanih, ki hiti do zmage, podžigane od veličine sokolskih kreposti lepote, do-brote in resnice, a ki se razbesni v ne-urje, kadar prekupi mere dopustnosti kleveta, nasilje in skrunitev časti.

Bratje, sestre, vi vsi ki ste bili pri-ča dozorelosti in pripravljenosti Sokol-stva, znajte, da je s I. jugoslovenskim vsesokolskim zletom stvorjen šele za-četek novemu, podvojenemu delu. Na rok navzkriž, ampak z vsemi močmi telesa in duha na delo! Kar smo opazili napak in pomanjkljivosti, jih odpravi-mo; najprej pa poglej vsak samega se-be, je li z dovoljno popolnostjo storil vse, kar mu je bilo določeno storiti. — Predvsem bodi vsak posameznik naj-strožji sodnik samemu sebi! Duh, ki ga dviga v razsodnost, treznost in zre-lost sokolska vzgoja, se počituj v le-poti telesa, kakor bodi zdravje in moč telesa prvotna dragocena pridobitev našega vzgojnega dela. Tako se popne ves narod zopet za stopnjo popolnosti naprej in navzgor, jak in zdrav, lep in kreposten, vsak dan zrelejši, da dobi v hramu človeštva med ostalimi kultur-nimi narodi prvo mesto.

S tem pozivom na delo, s to neoma-jno vero v našo bodočnost in — ponav-ljajoč svojo zahvalo — pošiljamo vsem iskrene bratske pozdrave!

Zdravo!

Starešinstvo Jugosl. Sokolskega Saveza.

ŠAH.

Partija št. 68.

III. kolo mojstrskega turnirja v Londonu.

Igra štirih konjev.

Beli: Maroczy Crni: Bogoljubov

1 e2—e4	e7—e5
2 Sg1—f3	Sb8—c6
3 Sb1—c3	Sg8—f6
4 Lf1—b5	Lf8—b4
5 0—0	0—0
6 d2—d3	d7—d6
7 Sc3—e2	Lb4—c5
8 c2—c3	Lc5—b6
9 Se2—g3	Kg8—h8
10 Lc1—e3	Sf6—g4

(Ce namerava beli napad na sovražno kraljevsko krilo, potem bi ne smel zmaja-šati svoje napadalne moči z zamenjavo tega tekača. Bolje bi bilo 11. h2—h3)

11 Le3×b6	a7×b6
12 d3—d4	f7—f6
13 h2—h3	Sg4—h6
14 Lb5×c6	b7×c6

Sedaj je črni s tekačem in skakačem proti dvema skakačema nekoliko na boljsem.

15 Tf1—e1	Lc8—e6
16 a2—a3	Dd8—e7
17 Dd1—d3	Tf8—g8
18 Sg3—f5	Le6×f5
S tem si odprl črni g—linijo.	
19 e4×f5	g7—g6
20 f5×g6	Tg8×g6
21 Si3—h4	Tg6—g5
22 f2—f4	Tg5—h5
23 Sb4—f3	Ta8—g8

Darujte za 'Sklad otroške bolnice' v Mariboru.

24 d4×e5	d6×e5
25 f4×e5?	Th5×h3
Bolje je 25. Kg1-f1, da se prepreči	
Th5×h3	
26 e5-e6	Sh6-g4!
27 Dd3-d7	De7-c5+
28 Dd7-d4	Dc5-h5
29 Kg1-f1	Th3-g3
30 Te1-e2	Tg3×f3+
31 Kf1-e1	Sg4-e5!
Beli se uda.	

Gospodarstvo.

g Obrtna razstava v Celju 12.-22. avgusta 1922. Naša obrtna razstava se prav zadovoljivo razvija. Število obiskovalcev razstave je dnevno večje. Vsi posetniki razstave naglašajo brez izjeme svoje presenečenje nad lepo in bogato vsebino razstave in nad dovršenostjo razstavljenih predmetov. Posebno iznenadenje vzbuja razstava pri kmečkih obiskovalcih, katerih smo videli v ponedeljek 14. avgusta povodom premiranja konj in posebno na praznik izredno veliko število na razstavišču. Zadnja dva dneva se je pojavilo na razstavišču tudi precejšno število posetnikov iz Hrvaške; došlo je tudi več žurnalistov, da si ogledajo razstavo, med njimi znani pisec dela »Industrija u Sloveniji« gospod Lakatoš, urednik »Jugoslovenskega Lloydja«, ki je z veseljem povdarjal, da je našel na razstavi celo vrsto novih industrij. Obrtništvo iz Celja in okolice, ki je povzročilo in v prvi vrsti omogočilo razstavo, je z dosedajnim uspehom izvanredno zadovoljno in izraža čisto odkrito svoj ponos. Posebno veselo opazovati je na razstavi neobičajno in naravnost vzorno sodelovanje vseh slojev prebivalstva brez razlike stanu. Nikjer ne vidiš in ne slišiš niti najmanj politične strasti, katera je v dnevih razstave popolnoma zginila. Le tako složno sodelovanje je zamaglo omogočiti tako lep moralen uspeh. Razstavljalci so pa sklenili tudi še ogromne kupčije, posebno 14. in 15. avgusta. Naročila so bila te dni tako velika, da jih nekateri razstavljalci niso mogli več sprejemati, in to v vseh strokah. Posebno so tudi opažali v usnjarski stroki. Čevljarški izdelki, na katere se pri razstavah običajno ne polaga posebna pozornost, so na razstavi v Celju zbudili splošno pozornost. Ze danes čujemo vsestransko željo, da se pokrajinska obrtna razstava priredi vsako leto v Celju. Na razstavišču je v posebnem paviljonu dnevno skoz dve uri koncert celjskega Godbenega društva in tamburaškega zbora Bratstva. Zabavišče privabi ob večernih urah dnevno mnogobrojno občinstvo na razstavi prostori, kjer je vsaki dan do polnoči najprijetnejša zabava. Za soboto 19. t. m. se pripravljajo v pozdrav zunanjemu obrtništvu velik koncertni večer. Nedelja 20. t. m. se bo praznovala kot obrtniški dan. Fotograf g. Pelikan je napravil od razstavnega prostora kakor tudi od posameznih razstavljenih predmetov zelo lične in lepo izdelane razglednice, katere se kar sproti pokupijo.

g Dobava mesa. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja, da se bodo sklenile dne 26. avgusta t. l. ob 10. uri dopoldne neposredne pismene pogodbe za dobavo mesa za garnizije Ljubljana, Celje, Maribor, Ptuj in Slovenska Bistrica in sicer pri intendanci Dravske divizijske oblasti v Ljubljani, pri komandi vojnega okruha v Mariboru in Celju ter pri komandah mesta v Ptuj in Slovenski Bistrici. Predmetni oglaš je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

g Dobava krušne moke. Pri divizijski intendanci Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo sklenila dne 25. avgusta t. l. ob 10. uri dopoldne neposredna pogodba za dobavo 125.000 kg krušne moke jednoličnega tipa 90% ali odgovarjajoče količine pšenice. Predmetni oglaš je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

g XIV. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov. Zalec v Savinjski dolini, dne 15. avg. 1922. Od našega zadnjega poročila imamo sušo, katera je obilno goldinega zakasnila in se bo to dele

pričelo šele okoli 20. t. m. Nekateri hmeljarji so ga pa že obrali in se pričeli, da je odlične kakovosti: kobule gnuajo namreč normalno obliko, njih barva je egalna, imajo mnogo lupulina in najboljši aroma. Poznji hmelji prehaja v koble in bi mu pohlevni in izdaten dež bil nujno potreben. Kakor nam iz Zateca ČSR poročajo, je toča in burja povzročila v petih občinah enotnega hmelja okolišar prav veliko škodo v hmeljskih nasadih.

g Dobava ekonomskega in knjigoveškega materiala, vreč in papirja. Uprava državnih monopolov v Beogradu razpisuje na dan 26. avgusta t. l. ofertalno licitacijo glede dobave ekonomskega in knjigoveškega materiala, na dan 2. septembra t. l. ofertalno licitacijo glede dobave 400.000 komadov vreč iz jute in na dan 9. septembra t. l. ofertalno licitacijo glede dobave 35 vagonov ovojnega papirja. Predmetni oglaš z natančnejšimi podatki in vzorci je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Tržne cene

dne 15. avgusta 1922. (Cene v dinarjih).

- Meso:** Govedina I-III 17-15, sveži jezik 15-, vampi 5-7, pljuča 6-, ledvice 15-, gobec —, možgani 15-, parklji 5-, vime 10-, loj 10-. — Teletina I-II 15-17, jetra 15-, pljuča —15 ledvice —. — Svinjina: prašje meso 22-50, salo 32-50, čreva mast 22-50, pljuča 8-, jetra 12-, ledvice 15-, glava 13-, noge 7-00, slanina sveža 30-35, papricirana 36-, prekajena 38-, mast 37-, prekajeno meso 31-, prekajene noge 7-, prekajen jezik 31-, prekajena glava 13-. — Drobica: Kostrunovo meso —, jagnetina —, kozje meso —, kozlički —.
- Klobase:** krakovske 35-, debrecinske 20-, brunšviške 20-, pariske 20-, posebne 20-, safalade 20-, brenovke 23-, kranjske sveže —, prekajene 5-6, meseni sir 20-, poljske salame —, pretisnjene klobase —.
- Konjsko meso:** I 8-, II 7-.
- Kože:** konjske, komad 115-138, gove 11-, telečje 18-75, svinjske 9-, usnje gornje 100-140, podplati 80-85.
- Perutnina:** Piščanec majhen 16-, večji 20-, kokoš 37-50, raca 25-30, gos 25 do 30, golob 5-, zajec domač (majhen) 5-, zajec domač (večji) 17-.
- Divjačina:** Zajec komad —, srne kg —.
- Ribe:** Karpi —, belice 10-15, ščuke —, žabe (komad) —, raki (komad) —.
- Mlečni izdelki:** mleko (liter) 3- do 3-50, surovo maslo (kg) 40-, čajno maslo 42-, maslo —, sir ementalški 115-, pol-entalški 60-, trapistni 30-32, grojerski 40-, tilsitski 40-, parmezan 125-, sirček (komad) 4-6, jajca (komad) 1-25-1-50.
- Pijača:** Vino novo 10-14, vino staro 10-12, pivo 4-75-5-25, stekl. pive 2-50, žganje 25-.
- Kruh:** Bel (kg) 7-50, črn 6-50, ržen —, zemlja (0 kg) komad 0-50-0-55, mlečni kruh —.
- Sadje:** Jabolka 2-3, marelice 8-, breskve 9-, hruške 4-5, slive suhe —, li-mone (komad) 0-75-1-50, mandeljni 60.
- Specerijsko blago:** Kava I 50-, II 35-40, kava pražena I 60-, II 50-, rž 6-12, sol 4-, poper cel 30-, poper mlet 32-50, paprika 40-, testenine 9-11, sladkor v kristalu 19-, sladkor v kockah 22-50, kvas 17-50, škrob pšenichen 10-, rižev 25-, kis navadni (liter) 1-50, vinski 2-50, olje namizno 28-, bučno 40-, špirit denat. 14- milo 16-17.
- Zito:** Pšenica 4-50, rž 4-50, ječmen 4-, oves 4-, koruza 4-, proso 4-, ajda 4-, fižol navadni 3-, fižol rajeni 4-50, grah —, leča 15-.
- Mlevske izdelki:** Pšenična moka (7-50, 1 7-00, 2 —, 6 6-50, kaša 6-50, ješprenj 6-, otrobi 2-50, koruzna moka 4-50, koruzni zdrob 5-50, pšenični zdrob 8-00, ječmenova moka —, ajdova moka 1 9-50 2 8-, ajdova kaša (liter) 0-, ržena kava 7-50-12-, oikorija 16-.
- Krma:** Seno sladko 190-200-00, seno kislo 260-, olava —, detelja —, ovsena slama 137-162-00, pšenična slama —, ržena slama — (za 100 kg).
- Kurivo:** Drva trda 112-50, mehka 100- (za m³), premog, trboveljski 31-50, velenjski 25-, oglje 1-25, koks 1-50 (za 100 kg), postroje 6-, bencin 20-, karbid 4-00, sveče 15-.
- Zelenjava in podzemljice:** salata glavna (kg) 1-, strunata —, endi-

vija 1-50, zelje zgodno komad 3-4, karfiola (komad) —, šparglji sopek —, paradižniki 7-8, kumare komad 1-25-4-, jedilne buče komad 2-50-3-, grah luščen (liter) 4-, fižol v stročja kuoček 1-, peteršil sopek 0-25, zelena sopek 0-25, čebule 5-0, česen 10-, pora (komad) 0-25, korenje vrtno 0-25, zelenjava za kuho (sopek) 0-25, rdeča pesa (komad) 0-25, koleraba podzemljica (komad) 0-50, krompir zgodnji (kg) 2- do 2-25.

—0—

Obvezni polletni tečaj na državni podkovski šoli v Ljubljani se prične dne 1. oktobra 1922. Za vstop v tečaj je vložiti na vodstvo državne podkovske šole v Ljubljani do 15. septembra prošnje ter ji priložiti: 1. rojst. in krst. list. 2. domovinski list. 3. zadnje šolsko izpričevalo. 4. učno izpričevalo. 5. ubožni list. 6. pravno izpričevalo. Pouk v podkovski šoli je brezplačen; učenci dobivajo redno državno podporo ter imajo prosto stanovanje v zavodu, skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige. Poleg podkovstva se poučuje ogledovanje klavne živine in mesa.

g Priprave za ljubljansko borzo. Pripravljalni odbor za ustanovitev ljubljanske borze je sklical za 18. avg. popoldne zastopnike denarnih zavodov k posvetovanju o načinu in predpripravi ustanovitve blagovne in efektivne borze v Ljubljani. Sestanku so prisostvovali zastopniki vseh ljubljanskih denarnih zavodov. Predsednik Slovenske banke g. Legvart je poročal o dosedanjih korakih. Pripravljalni odbor ima že koncesijo za blagovno in efektivno borzo in je že podvzel korake za koncesijo valute in devize. Prostori za borzo so zasigurani v Filharmoniji. Tekom debate, katere so se udeležili v prvi vrsti predsednik Drag. Hribar, gen. rav. Tykač in ravnatelj dr. Kisovec, se je ugotovilo, da bo imela devizna in valutna borza največji pomen in so se vsi prisotni strinjali z ustanovitvijo borze v Ljubljani. Dosedanji pripravljalni odbor se je dopolnil z zastopniki krogov denarnih zavodov, ker je pritegnil kot svetovalec iz teh krogov gen. rav. Tykač, rav. dr. Iv. Slokarja, rav. dr. Černeta in ravnatelj dr. Kisovec. Ljubljanska borza bo na vsak način pomenila en korak naprej na polju osamosvojitve slovenskega gospodarskega življenja.

Trgovska zveza med Trstom in južno Rusko. Dne 27. avgusta odjadra osební in tovarni parnik »Carniola« iz Trsta v južnoruska pristanišča Odeso, Sevastopol in Novorosijsk. Ta parnik se ustavi najprej v Benetkah, odkoder bo odplul 28. avg. Nadaljne vožnje iz Trsta v črnomoška ruska mesta se bodo vršile odslej redno v zadnji dekad vsakega meseca. Podrobnejše informacije daje generalni komercialski Lloydov inspektorat v Trstu za češko-slovaško republiko v Pragi II. Tel. 5188.

g Letošnja letina sliv. Po poročilu z zapad. Srbije in Bosne bo letina sliv zelo dobra. Ker so se slive pocenile in so kvalitativno boljše, bodo lahko konkurirale kalifornski slivi. V Nemčiji in Angliji je veliko povpraševanje po naših slivah. Velikotno ministrstvo je določilo veliko število vagonov za izvoz sliv, tako da bo v oktobru izvoz sliv v Nemčijo in Anglijo zelo živahen. Tudi pekmez bodo to leto v veliki meri izvažali; veliko izvoznikov bo kuhalo pekmez zaradi tega, ker ne morejo izvažati same slive.

g Štiri nove banke v Splitu. Bankam cvetejo posli. V Splitu otvorijo v kratkem svoje podružnice: bračko-ameriška banka, dalje po ena banka iz Zagreba, Hruševca in Beograda.

g Poplava papirnatega denarja v Rusiji. Tekom letošnjega leta je sovjetska Rusija izdala za 350 milijonov in 203 milijarde rubljev papirnatega denarja.

g Žitni trg v Zagrebu (dne 17. t. m.) Pšenica (ca. 76 kg) 1890-1900 K, koruza 1580-1610 K, rž (70-71 kg) 1600 K, ječmen za pivovarne 1700-1750 K, ječmen za krmo 1580-1600 K, oves 1390-1440 K, fižol pisani 1200-1250 K, beli 1300-1350 K, moka št. 0 2700-2800 K, št. 2 2600-2700 K, št. 6 2500-2600 K, otrobi 950-970 K za 100 kg postavno vagon postaja. Vsled glasov o zabrani izvoza nekoliko večja ponudba in slabše cene.

g Produktna borza v Novem Sadu (dne 16. t. m.) Pšenica 467-5 Din, baški

oves 350 Din, ječmen 393-75-400 Din, baška koruza 380-381-25 Din, moka št. 0 662-5-688-75 Din, št. 2 635-644 Din, št. 6 587-5 Din, št. 7 475 Din, Tendena mlačna.

Prihod kraljeve dvojice v Marijanske Lazne.

Praga, dne 18. avgusta. »Prager Presse« prinaša obširno poročilo o prihodu kraljeve dvojice v Marijanske Lazne. Kralj in kraljica sta potovala dvornim vlakom čez Gradec-Solothurn Oberhaid in Plzen. Na prvi češkoslovvaški postaji ju je pričakoval naš poslanik v Pragi dr. B. Vošnjak. Dne 17. avg. ob 11. uri 46 minut je došel dvorni vlak, sestavljen iz dveh salonskih vozov, enega tkav. Pullmanovega vagona in enega tovornega vagona v Marijanske Lazne. Kolodvor je bil slavnostno okrašen. Pilot kopališkega letalnega društva je zletel vlakom nasproti in ga spremljal od Planca do M. Lazni. Na kraljevi voz je sipal rdeče vrtnice, kar je visoka potnika zelo zabavalo. Oficijem sprejema, kaor je predpisan za prihod kraljevih gostov, če ne potujejo inkognito, seveda ni bilo. Na kolodv. pa je kralja sprejela več oficij. zastopnikov. Prvi je pozdravil kraljico rumunski poslanik v Pragi Hiet; njegova gospa ji je izročila sopek rož. Kralj Aleksander je izstopil iz vlaka v spremstvu poslanika Vošnjaka. V imenu češkoslov. prezidenta je pozdravil visoka gosta leg. svetnik Masaryk (prezidentov sin). V kolodvoru v salonu se je zbralo več drugih dostojanstvenikov, ki so izkazali kraljevemu paru predpisane časti.

V spremstvu kraljeve dvojice so nahajajo: dvorni minister Janković, s soprogo, gardni kapetan Pogačnik in dvorna dama Candemir.

Kralj in kraljica ostaneta v Marijinskih Laznih 3 tedne. Ministri, ki se pridejo tekom prihodnjega tedna, bodo nastanjeni v Grand hotelu Ott Quartier.

Ponovni obupni klic državnih uslužbencev.

Maribor, dne 19. avg.

Sinoči se je vršil izredni občni zbor jugoslovenskih državnih uslužbencev in upokoencev v Mariboru, ki je soglasno sprejel naslednje resolucije:

Z vsem poudarkom zahtevamo:

1. takojšnjo brzotjavno in brezpogojno ukinitve maksimiranja rodbinskih doklad za nižje državne uslužbence po členu 28. zakona o draginskih dokladah civilnih in vojaških državnih uslužbencev in upokoencev z dne 28. febr. 1922. ter zanesljivo izplačilo vseh zaostalih doklad od dneva ukinitve t. j. s 1. majem 1922. Krivica, ki se godi nižjim državnim uslužbencem, vpije do neba po odpomoči, ker se je tudi maksimiranje uvedlo brzotjavno.

2. Državni uslužbenci in upokoenci ne morejo pri sedanjih službenih prejemkih niti daleko kriti najnujnejših življenjskih potrebščin; pod dnevno rastočo, nezmožno draginjo vidno hirajo njihove rodbine, osobito nedolžne deca, rodbinskih očetov pa se polšača obup, ki zahteva le pogostokrat že samomore.

Ob 12. uri kličemo po nujni in izdatni odpomoči: odločno zahtevamo 100% zvišanje osebnih in rodbinskih draginskih doklad s pravovelnostjo 1. julija 1922. dokler uvrstitve Maribora in najbližjih okoliških občin: Studenci, Krčevina, Pobrežje in Tezno kot najdražjih krajev v državi v I. drag. razred.

V bodoče veljaj načelo, da se draginski doklade uravnavajo avtomatično po vsakokratnih tržnih cenah najvažnejših življenjskih potrebščin. V to svrhu se naj določi mešana komisija, koje polovica imenuje vlada, a drugo polovico izvolijo državni uslužbenci, ki naj vsake tri mesece ugotovi tržne cene.

3. Brezpogojno izplačilo rodbinskih doklad vsem državnim uslužbencem ne glede na višino predpisanih neposrednih davkov, ker imovina taiste zvečine le obremenjuje, oziroma jim vsled drugostranske zaposlenosti nudi le malenkostne dodatke, ki niso v nikakem razmerju napram izgubi na rodbinskih dokladah.

4. Takojšnje ukinitve 10% odbitka od osebnih draginskih doklad za Savez nabavljanih zadrug; državne uslužbenke in upokojece je vrgla strahovita draginja na rob propada, tako da ne morejo utrpeti niti najmanjših odtegljajev od svojih itak borih prejemkov. Nasprotno zahtevamo, da se dosedaj državnim uslužbencem v Sloveniji odtegnjeni denar takoj nakaže nabavljalni mzdruham v Sloveniji.

5. takojšnje ukinitve izvoza vseh vrst žita, živine, mesa, masti, jajc in krompirja, dokler ni domači konzum docela krit; da se katastrofalni padec dinarja omeji oziroma njegova veljavnost zboljša, plačuje se izvoženo blago zgolj v dinarjih, ki si jih izvozniki naj nabavijo le v inozemstvu, a nikdar na dom. denarnem trgu.

6. Občinska sodišča za pobijanje draginje se naj zopet uvedejo; njih blagodejen vpliv bi bil gotovo preprečil, da je postal Maribor najdražje mesto Jugoslavije.

7. Pozivamo vse merodajne činitele, da čim bolj pospešijo uzakonitev službene pragmatike in s tem postavijo državne uslužbenke na toli potreben sigurn pravni temelj.

Razno.

Malinovec je pomešan z mrzlo in svežo vodo izvrstna in jako zdrava pijača. Sedaj, ko je doba rdečih malin, si ga skrbne gospodinje narede za celo poletje. Kako pa, se bo sedaj vprašala marsikatera ženska. Evo vam tozadevnega navodila. Maline zmečkaj, potem jih pa pusti vreti dva do tri dni v kaki posodi. Zatem prececi to zmečkano godljo skozi snažno platno ter ga naposled ožmi. Tako precejen sok iztehtaj ter mu prideni sladkorja, ki naj tehta enako. Torej pol malinjevega soka, pol sladkorja. To zmes zavri, da se začnejo delati pene na vrhu. Te pene je treba posneti s soka, da ostane tekočina popolnoma čista. Vroč sok potem nalij v vroče steklenice, ki morajo biti tudi malo prekuhanne v vreli vodi. Nato zamaši steklenice ter jih prevleci odzgoraj s pa-

rafinom. Če imaš prazne steklenice za pivo pri rokah, jih porabi za to, ker se jih da trdno zamašiti. Ko se steklenice ohladi, jih shrani v hladne prostore. — Če ne pušči zmečkanih malin vreti par dni, kakor omenjeno odzgoraj, zavre malinovec potem ko je že v steklenicah, in večkrat se pripeti, da razžene tekočina napolnjene steklenice.

Zanimivosti.

Največji svetilnik sveta zgradijo na 600 m visokem Mon Afrique pri Dijonu. Zaromet bo imel svetlobe za 1 milijardo sveč ter ga bo mogoče videti na daljavo 180 km, torej pri ugodnem vremenu celo iz Pariza. Dosedaj največji svetilnik je pred pristaniščem New Yorka, ki ima svetlobo 60 milijonov sveč.

Peklenšček, ki išče dolarje. Pred več let je odpotoval nek kmetič iz okolice Lvova v Ameriko ter se sedaj vrnil kot bogatin v svojo vas. Govorilo se je o njem, da ima polne žepe dolarjev. Te dni pa je odpotoval kmet v Lvov, da zamenja svoje dolarje. Se tisto noč pa je nekdo potrkal na vrata njegove hiše; ko žena odpre, stoji pred njo pravcati peklenšček, ves kosmat, s pravim repom in smrdeč, da je bilo groza. Žena vsa preplašena zbeži v sobo, peklenšček za njo ter zahteva, da mu takoj izroči dolarje. Opisal ji je vse peklenške muke, ki jo čakajo, ako mu ne izroči prav vse, kar je mož prinesel iz Amerike. Žena se je zaklinjala, da je mož vzel vse dolarje s seboj v Lvov, da jih zamenja, toda vrag ni vzel, temveč preiskal vse omare in predale in ko ni našel dolarje, je izjavil, da pride prihodnjo noč zopet. Žena se je morala zakleti, da ne zine o tem posetu nikomur besedice, ker sicer jo vrag takoj vzame s seboj peklenšček. Žena je bila še drugi dan napet mrtva od strahu. Slučajno pa je tisti dan prišel v hišo službujoči orožnik in vprašal ženo, kaj se je vendar zgodilo, da je tako vsa iz sebe. Žena mu po dolgem obotavljanju natančno opiše vso prestano grozo pretekle noči. Orožnik ji je obljubil pomoč ter se skril zvečer za hišna vrata. In ko res okoli polnoči potrkala nekdo na vrata, žandar odpre in hitro zgrabi peklenška ter mu raztrga krinko z obraza. Sedaj pa je odletel žandar skoro tako iznenaden kakor prejšnjo noč žena, kajti pred njim je stal njegov predpostavljani

okrajni sodnik, ki je hotel na ta način priti do dolarjev. Orožnik ga je odvedel na okrožno sodišče in ga tam oddal takega, kakor ga je zgrabil, namreč obraslega z diako, z repom, verigo in neznosnim peklenkim smrdom.

Oj ta valuta . . Namesto 30 K — 80.000 K mora plačati neka dunajska tverka, ki je l. 1914 ostala dolžna neki londonski tverki približno 1 funtov, šterlingov. V teku zadnjih let je dunajska krona tako padla, da je ta neznaten dolg, pomnožen s 5% obrestmi, narasel na tako veliko svoto.

Ljubavni sestanek s lastno ženo. Pariški listi pišejo o tragikomnem življenju nekga starega čevljarja. Mladica deklica je naročila pri njem novih čevljev. Pri tem se mu je pa srce razvnelo ter obljubi dati deklici čevlje zastoj, ako ga počaka zvečer pred njenim stanovanjem. Deklica je to povedala svoji materi, ta pa čevljarjevi ženi in zarota je bila skovana. Ko je čevljar s čevlji v roki prisopihal na dogovorjeno mesto, ga je deklica že čakala in ga odvedla v svojo mračno sobo. »Ne smem prižgati luči, da mati ne vidi,« je šepetala. Starec se poslovi od ljubeznive »deklice« in gre domov. Komaj je odšel, je že tekla »deklica« v njegovo stanovanje in tam sprejela svojega ljubčka, ki je pravkar stopil v sobo. Razume se, da je zaljubljeni čevljar skoro padel v nezavest, ko je našel doma svojo boljšo polovico z dekličnim plaščem, klobukom in čevlji. V svoji divji jezi jo je ubral nazaj v stanovanje deklice ter njo in njeno mater pretepel. Radi tega junštva je dobil 2 meseca zapora. S tem je presneto drago plačal sestanek s svojo lastno ženo.

Iz Julijske pokrajine.

Glasbena šola v Gorici. »Edinost« piše: Ne moremo trditi, da se v Gorici glasbeno precej dobro ne gibljemo. Saj imamo svoje glasbeno in pevsko društvo, ki je že marsikaj ustvarilo. Dobili smo tudi godbeni odsek, ki bo, tako upamo, v kratkem oživljal naše prireditve. S tem krožkom upamo dokazati in moramo dokazati, da tudi brez plesa lahko žive naše godbe in še mnogo bolj vrše svojo narodno kulturno dolžnost. Imamo v Gorici tudi pogoste koncerte, o katerih je povoljna sodba in ki jih upoštevajo tudi naši someščani. Vendar pa smo slišali že od več strani željo, da moramo naše glas-

beno življenje v Gorici še poglobiti, razširiti, tako da bosta imela mesto in dežela še več od tega. Pri nas je treba dobre glasbene šole, kar imamo, pa moremo na novo ustanoviti. Koliko naše mladine bi se lahko izobrazilo potem v petju, klavirju in v drugem. Kakšnega pomena bi bilo to za nas, še ne moremo pregledati ta hip, a jasno je, da bi bilo velikega pomena. To je samo ena misel, vržena v razmišljanje, a ne bomo smeli čakati dolgo, da jo tudi resnično izpeljemo.

Učiteljski tečaj za kmetijstvo v Gorici. poseja častno število 54 slovenskih učiteljev in 28 italijanskih. To je za naše učiteljstvo častno število in propore. Naj rodi ta tečaj mnogo koristi med našim kmečkim prebivalstvom na deželi, kamor bodo ponesli učitelji zaklade svojega znanja!

Meškovo drama »Mati« igrajo v danes 20. t. m. v Sežani.

V prid Šolskemu društvu priredi 10. sept. pevsko-bralno društvo v Ricmanjih slavnost.

Narodni tabor v Matenjivasi se vrši dne 3. sept.

Moderni Adam in Eva. Tržaška »Edinost« poroča: Ob sprehajališču Sv. Andreja med poslopjem vojaškega sodišča in ladjedelnice se nahaja še od časa razstave l. 1882. umetna pečina. Spritno sedanjega pomanjkanja stanovanj ni čuda, da si je družba nekoliko moških in ženskih uredila to pečino za stanovanje. Ne ve se, kedaj je dobila pečina to čast, da je postala stanovanje in koliko stanovalcev je imela od začetka, gotovo je le, da so jih 17. t. m. orožniki našli 11, 6 moških in 5 ženskih. Res je, da so v zadnjih časih nekatere družine prisiljene zares stanovati v podzemskih luknjah, ker ne morejo najti in plačevati boljšega stanovanja, v tem slučaju pa gre gotovo le za stanovalce »za špas«. Policija jih je dala za vsak slučaj zapreti, iz česar se da sklepati, da so si izbrali tako stanovanje, da morajo tam nemoteno uganjati, kar zunaj ni dovoljeno.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure

Mladinski oddelek ob sobotah od 18. do 19. ure.

Bernhard Kellermann:

PREDOR

Roman.

(Dalje.)

(39)

Gledalci so si ri nč drugač nego večal njeleli n... telic. Čujih možje so se ubivali čez dan po tvornicah, bankah in laboratorijih: obožavali so jih, lepotečili s čipkami, bisernimi in kožuhi ter jih vodili ustrezljivo v gledališče, s svojimi mislimi pa so bili vendarle pri delu. Takšno je bilo življenje; ali njej, Maudi, se je zdelo strašno, ako ne more biti drugačno. Rajši bi bila revna, neznana, od sveta oddaljena — hotela pa se ji je neenlivo ljubezni, neprenehljivega srčkanja. Da, takšno si je želela življenje, čeprav se ji je zdelo časih vse to nesposmetno.

Kadar je bilo vse storjeno, je Maud rada posedela pri ročnem delu in se izročila mislim. Pa so jo vselej zanesle nazaj v dobo, ko jo je Mac snubil. V spominu ga je videla neskončno mladega in navičnega. Ker je bil dočista nevedeč občevanju z ženskami, se ni domislil ničesar samobitnega, s čimer bi ji dal razumeti, da jo ljubi. Poklanjal ji je cvetke, knjige, koncertne in gledališke vstopnice, se ji po viteško usluževal — prav kakor nad vse pihel vsakdanjik. In vendar ji je bilo tako kaj vseč, zdaj bolj nego takrat. Povsem nepričakovano pa je Mac potem svoje vedenje premenil in postal blizu tak, kakršnega je poznala sedaj. Ko mu je nekega večera odgovorila izogibačo, je bil dejal določno in skoraj nevljudno: »Premislite. Dam Vam odlog do jutri ob petih. Ako se dotlej še ne odločite, ne boste čuli o tem od mene nikoli več ni besedice. Good bye!« — In glej, točno ob petih je prišel . . .

Kadarkoli se je Maud domislila tega prizora, se je namuznila; pa ji tudi ni izginilo iz spomina, s koliko tesnobo v srcu je takrat prebila noč in naslednji dan.

Kolikor dalje proč ji je predor unašal Maca, tem trdovratneje, s tem večjo nepremičnostjo, ki ji je dobro delala, hkratu pa jo boleštila, so se ji misli mudile s prvimi izprehodi, pomenki in brezgotovnimi, a vendar tolikanj važnimi malimi dožitki mladega njunega zakonstva. V srcu se je na predor srčila! Črtla je predor, zakaj bil je od svojih početkov močnejši nego ona! Ah, mala ničemurnost prve dobe se je davno razpuhtela. Ni ji bilo v mar, ali je Macovo ime širom petih celin znano ali ni. Kadar je po noči žarel v njeno sobo po šastni odsvit plamenečega predorskega mesta, se je mnogokdaj nanj razsrdila tako ljuto, da je oboknice zaprla: ni ga marala videti. Jokala bi od mržnje in časi

je res jokala, tiho in na skrivnem. Kadar je videla, kako vlaki vihrijo v rova, je zmajevala z glavo: To je blazno početje! Macu pa se je zdelo, da se vse to umeje samo ob sebi, kakor le kaj. Navzlic vsemu pa — in ta nadeja jo je držala, da ni omahnila! — je upala, da se Mac s svojim srcem k njej povrne. Pride dan, ko ga predor vendarle zpušči! Ko zdrda prvi vlak . . .

Toda, o! dobri Bog! dotlej preteče še marsikako leto! Maud je vzdihnila. Potrpeti! treba, potrpeti! Za prvo ima svoja opravila. Ima svojo ljubljeno Editho, ki se je razvila v drobno damico in zre v življenje z radovednimi, umnimi očmi. Ima Maca večkrat nego prej. Ima Hobbyja, ki obeduje pri njej skoraj vsak dan, pripoveduje vsakovrstne kratkočasnice in s katerim se da kramljati tako divno. Tudi gospodinjstvo si jo privaja v vse večji meri nego prej.

Mac je namreč mnogokdaj privedel goste, znamenitnike s tako veljavnim imenom, da jim je dovolil ogledati predor. Maud se je vsakega takega poseta razveselila. Ti znamenitniki so bili večinoma priletnejši gospodje, s katerimi je bilo lahko občevati. Zakaj vsem je bilo skupno eno svojstvo: bili so zelo preprosti, skoraj da plahi. Bili so veliki učenjaki, ki so jih k Macu napotila zemljeslovna, prirodoslovna in tehnična vprašanja in ki so se mudili ne redkokdaj cele tedne s svojimi instrumenti v kaki postajnici tisoč metrov pod morsko gladino, da izsledijo to in ono. A Mac je občeval s temi znamenitniki prav tako, kakor je občeval s Maud ali s Hobbyjem. Ko pa so se te velike zverine poslavljale, so se Macu priklanjale in so mu stiskale roko in kar niso vedele, kako bi se mu dovoli zahvalile. In Mac se je smehljaj s svojim skromnim in dobrodušnim usmevom in je rekal: »All right, sir!« ter jim želeval srečen pot. Ti ljudje so namreč bili večinoma iz kaj oddaljenih krajev.

Nekoč je k njej prišla tudi neka dama. »Moje ime je Ethel Lloyd!« je dejala ta dama in privihnila pajčolan.

Da, bila je Ethel, v resnici! In je zardela, ker ni imela pravega povoda, posetiti Mauda. Tudi Maud je zardela — ker je zardela Ethel, in ker ji je glavo prešinila misel, da je Ethel nemalo drzna, in ker se ji je zazdelo, da ji Ethel to misel vsekakor razbere iz oči.

Pa je bila Ethel takoj zopet samosvoja. »Toliko sem čitala o šolah, ki ste jih oživotvorili Vi, gospa Allanova.« je začela s spretno in gladko govorico, »da mi je končno prišla želja, spoznati Vaše naprave. Saj sem, kar najbrž veste, sama v tesnih stikih s sličnimi prizadevanji v Newyorku.«

Ethel Lloyd je očitovala vrojeno ponositost in prirodno dostojanstvenost, ki ni učinkovala neprijetno, naravno neprikritost in iskrenost, ki je zadrževala,

Ona otročnost, ki se je svojčas, pred leti, Allanu zdelo tako presenetljiva, jo je minila in Ethel je bila sedaj popolna dama. Njena prej nekam sladkobna in nežna lepota je bila sedaj godnejša. Dočim je pred leti učinkovala kakor lepa podoba, naslikana s suhimi barvami, je bilo sedaj vse na njej jasno in blesteče, njene oči, njena usta, njeni lasje. Vsak čas je bila taka, kakor da je pravkar prišla iz svoje toaletnice. Lišaj na obradku se je bil prav malo povečal in za oseno potemnil, toda Ethel ga ni več poizkušala zakriti s pudrom.

(Dalje prihodnjic.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Dobro mleko in drugi mlečni izdelki se dobijo v mlekarni Ivana Golob, Slovenska ul. 16. 1411 10-3

Na prodaj dober klavir. Tomšičeva ul. 112 1423 2-2

Sodi, čist, 60-1100 litrov, prodaja I. H. Maribor, Stritarjeva ul. 5. 1416 2-2

Prodaj spalnico in kuhinjsko opremo, oboje še popolnoma novo. Gostilna Nendi, Tržaška cesta 1. 1418 2-2

Vino, belo, leži v Mariboru trošarina in doklade plačane, liter 35—K, se prodaja. I. H. Maribor, Stritarjeva ul. 5. 1415 2-2

Radl pomanjkanja prodajal se po ceni prodaja o mare, mehki les 90—100 D, omare, trdi les od 200—300 D, umivalniki po 150 D, omare z predali, 80, 150 250 D, postelj trdi les 200 D, etagera z knjige 80 D, sivalna mizica, stenska ura, nočne omare 25 Din, stojala za cvetlice, vaze in druge podobe. Vpraša se Rotovski trg 8, 1 nadstropje levo. 1440

Dobro ludo podjetje odino svoje vrste išče v svrhe povečanja obrata družabnika s kapitalom 250.000 kron. Cenj. ponudbe na upravn. Taborja podi »Dobičkonosno podjetje Maribor«. 1435

Kapital 200.000 kron se išče proti 10 % obrestovanju. Denar je krit, s posestvom v vrednosti 1 milijon kron. Naslov v upravi. 1433

Prazne zaboje prodaja J. Hutter, Rotovski trg 8. 1423

Mašila se je v Koroščevi ul. mošnja z večjo vsoto denarja. Dobi se v Koroščevi ul. 8/II levo. 1437

Zamenjam stanovanje v Celju takoj za stanovanje v Mariboru. Ponudbe pod št. 1439 na upravo Tabora. 1439

Mladenič zmožen korespondence, stenografije in stroje-pisje, išče službu v kakih pisarni. Prost štiri dni v tednu. Naslov pove uprava. 1438

Brivnica Frana Novaka na Aleksandrovi cesti št. 22 se priporoča. 8

DUNAJSKI MEDNARODNI VELESEJEM

(Wiener Internationale Messe)

10. — 18. septembra 1922

Ugodna nakupna priložnost za vse stroke
4000 razstavljalcev iz tu in inozemstva

Oddelek za sirovine in polfabrikate STAVBENI VELESEJEM

Vsa pojasnila daje:

Wiener Messe A. G. Wien VII. Messepalast, kakor tudi častno
zastopstvo v Mariboru „Celeritas“, jugoslovensko transportno
društvo z omejeno zavezo.

**Zahtevajte sedaj pri
nakupu zopet izrecno**

MAGGI jeve staroznane
izdelke

1120

dobe se v vseh špecerjskih trgovinah.
Glavno razpečevanje na debelo za državo SHS:
FRAN K. LESNIK, Maribor, Cankarjeva ul. št. 26.

Medić, Rakovec & Zankl

d. z o. z. Ljubljana.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. Brzjavni: Meraki, Ljubljana.
Skladišče: Novi Sad. — — — — — Telefon 64.

Gospodarska ul. Podružnica MARIBOR. Solska ulica.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barve za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost; barve za
obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (gips),
mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklar-
ski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski
čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„MERAKL“

Lak za pode. Emajlni lak. Linoleum
lak za pode. Bronuline. 1038

Ceniki se začasno ne razpošiljajo.

Modele čevljev

v celih serijah iz lepen-
ke, po modernih kopitnih
oblikah ali amerikan-
skih oblikah izrezane,
dobavljajo za tovarne obu-
vala in čevljare. Apartne
elegančne oblike. Veli-
kanska izbira novitet
za vsako sezijo.

Zgornje dele

Izdelujem iz od naro-
čnika mi doposlana
materijala prvovrstno, hi-
tro in po ceni. Posebna
delazmožnost v mon-
tiranju zgornjih delov za
tovarne obuvala

Nakup, reparatura in
prodaja

Čevljarstviški strojev

Zahtevajte prospekte od
Ralph F. Richter,
Subotica VI.

Poučevanje

v vseh strokah moderne,
mehanične izdelave obu-
vala. — Zahlevajte prospekt.

Ne pozabi naročnino!

AMERIKANSKI

in angleški

Singer šivalni stroji

Singer igle
in
nadomestni
deli.

Lasina
mehanična
delavnica.

Singer olje,
niti, svila itd.

Prodaja
na
obroke.

Singer šivalni stroji Bourne & Co., New York.

Centrala za kraljevino SHS, Zagreb, Marulićeva 5.

Podružnice: MARIBOR, Šolska ulica št. 2,
Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelo-
var, Brod na Savi, Subotica, Novi Sad, Ljubljana,
Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Pod-
gorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skoplje, Veles,
Bitolj, Kragujevac, Zaječar in Stip. 341
Zastopstva so v vseh večjih mestih.

Gospodarsko in poljedeljsko orodje in stroji

vseh vrst (glavno zastopstvo tovarne Rud-Sack, Leip-
zig-Plagwitz in mnogih drugih)

Elektrotehnične potrebščine:

žice in jeklene vrvi
„Felten & Guillaume“, Motorji „Titan“, objekti za
kurjavo itd. „Olso“, žarnice Philipo, Holandija itd.

Industrijske naprave in stroje

(Gefija, Teudloff-Dittrich itd.)
Poljske železnice, železo vseh vrst itd. Ruberoid za
pokrivanje streh, strojna olja.

Naprave za mline in pilarne, Metale in zlitine, Konfekcija papirja

(Jugoslavija d. d. Karlovac)
nudi iz bogatega skladišča v Zagrebu

ORBIS tržišče vzorcev industrijskih izdel-
kov Zagreb, Paromlinska cesta 1

Zastopnik za severno Slovenijo L. Jemrič, Maribor,
Popovičeva ul. 7. 1436

Vsled povišanja državnih
davkov na sladkor, kavo
in druge potrebščine so
kavarnarji primorani zo-
pet zvišati cene.

1441	Bela kava K 8"	—
	Črna kava „ 6"	—
	čaj brez dodatka K 6"	—
	„ z dodatkom „ 12"	—
	čokolada „ 12"	—
	turška kava „ 12"	—

Kavarna Remic, Vetrinjska ul. 2

Vsak torek, četrtek, soboto in nedeljo 1434

K O N C E R T

koncertira Witzlerjev tercet

Pozor! Pozor! dame in gospodje

Ravnokar prispeli najnovejši

modeli klobukov

za jesensko in zimsko sezijo, Ivan Kvas, klobučar
Maribor, Meljska ul. 74. Velika zaloga klobukov za
gospode in dame. Preoblikovanje starih po naročilu.
Postrežba točna. 1360 3—3 Cene solidne.

Seno, slamo, drva, premog, žito,
krompir, sadje in druge izdelke
pridelke kupuje in prodaja ANDREJ
OSET, Maribor, Aleksandrova cesta
št. 57. Telefon št. 88. 1328

Zdravilišče za jetiko, sanatorij dr. Pečnik pri Rogški Slatini.

Jetičniki se vsaki čas sprejmejo. Prospekti brezplačno.
Vprašanja na vodilnega zdravnika (šč-zdravnika):
Dr. Pečnik, tačas St. Jurij ob j. z. 1347

Lesono pohištvo

Železno pohištvo

Tapetn. pohištvo

Pisarn. pohištvo

Posteljna oprava

Proprage

Zavese

Blago zapohištvo

Posteljno perje

Izvanredno nizke cene

v zalogi pohištva

Karol Preis

Maribor

Gospodarska ulica št. 20

Pirhanova hiša.

Svobodni ogledi

Ceniki brezplačno

Mala oznanila.

Suhe gobe, lipovo cvetje,
brinjevo olje in poljske
pridelke plača najbolje tržaški
Siro-Rant, Kranj, telef.
int. št. 9, in nudi po najnižjih
cenah na debelo sladkor,
riž, olje, kavo itd. Prosim
za ponudbe gob z vzorci. 1468

Priloga brivnici „Union“
Glavni trg 1. Prvovrstna po-
strežba in znižane cene. —
Koštomaž. 1398 6—5

Iščem slikarske pomočnike.

Grajska ul. 2, Maribor. 1438 2-3

Srednje težki konj, valah 7
in pol leta star, sposoben za
vsako vožnjo, na prodaj. Kup-
ci se naj obrnejo na trgovca
M. Berdajs, Maribor. 1437 3-3

Samostojen staveben risar
se išče za takoj. Izborna pla-
ča, prosto stanovanje za sam-
ca, zagotovljeno. Ponudbe: „Star-
beni risar“ na upravnistvo to-
ga lista z prepisi spraveval. 1429 2-3

Hiša za trgovino pri Koroskem
kolodvoru v Mariboru, lokali
in stanovanje na razpolago, so
proda. Ponudbe pod „900 000“
na upravo „Tabora“. 1417 2-3

Zaloga čevljev

1. tistnega izdelka

Dragotin Roglič, Koroška cesta 19, Maribor

komisijska zaloga pri Betki Lešnik, Gospodarska ulica 14.